

Rapport

**Afghanistan: Sikkerhetsrapport
januar – november 2010**

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Rapport **Afghanistan: Sikkerhetsrapport januar-november 2010**

SUMMARY

The security situation has deteriorated during 2010 in major parts of Afghanistan. The situation for civilians is particularly bad in the southern and eastern parts of the country. Insurgency has spread to areas previously considered to be safe, and there is now presence of insurgence groups in the north and in the west. Road safety across the country is of concern. Exceptions to the overall negative trend in security developments is Kabul city and to a certain extent Hazarajat.

SAMMENDRAG

Sikkerhetssituasjonen har i 2010 forverret seg i store deler av Afghanistan. Særlig ille er situasjonen for den afghanske sivilbefolkningen i de sørlige og østlige områdene av landet. Opprøret har spredd seg til områder som tidligere ble ansett å være trygge og det er nå stor tilstedeværelse av opprørsgrupper i både nord og vest. Sikkerheten på veinettet i hele landet er bekymringsfull. Unntak fra den negative utviklingen i sikkerhetssituasjonen er Kabul by og til en viss grad Hazarajat.

INNHold

1. Forkortelser	6
2. Bakgrunn	7
2.1 UNHCR Security Updates	7
2.2 UNHCR Security Updates som kildemateriale	7
2.3 Informasjonsinnhentingsreise til Afghanistan november 2010	8
3. Generelt om sikkerhetssituasjonen i 2010	8
3.1 Årsaker til sivile tap.....	12
3.2 Tilgang på valid informasjon generelt - begrensninger	13
3.3 En grunnleggende konklusjon	14
4. Provinsene.....	14
4.1 SENTRAL-AFGHANISTAN.....	14
4.1.1 Kabul by og provins	15
4.1.2 Parwan	16
4.1.3 Panjshir	16
4.1.4 Logar	16
4.1.5 Kapisa	17
4.1.6 Wardak.....	17
4.1.7 Bamian	17
4.1.8 Ghazni	18
4.1.9 Ghor	19
4.1.10 Day Kundi	19
4.2 NORD.....	19
4.2.1 Badakshan.....	20
4.2.2 Takhar	20
4.2.3 Kunduz.....	21
4.2.4 Baghlan	21
4.2.5 Samangan.....	22
4.2.6 Balkh	22
4.2.7 Sari Pul.....	23
4.2.8 Faryab.....	23
4.2.9 Jawzjan.....	24
4.3 VEST	24
4.3.1 Farah.....	24
4.3.2 Herat	24
4.3.3 Badghis.....	25

4.4	SØR	25
4.4.1	Kandahar og Helmand.....	26
4.4.2	Nimroz.....	26
4.4.3	Uruzgan.....	27
4.5	ØST.....	27
4.5.1	Zabul	27
4.5.2	Paktika, Paktia og Khost.....	27
4.5.3	Kunar.....	28
4.5.4	Laghman.....	28
4.5.5	Nangarhar.....	28
4.5.6	Nuristan.....	29
5.	Referanser.....	30
6.	VEDLEGG.....	35
	Vedlegg 1: Presentasjon av kilder, publikasjoner og parametre	35
	Vedlegg 2: Brev til UNHCR fra Landinfo 22. april 2010	38
	Vedlegg 3: Svar fra UNHCR til Landinfo 21. desember 2010	41
	Vedlegg 4: Kart og grafiske fremstillinger av sikkerhetsrelaterte forhold i Afghanistan	42
	Vedlegg 5: Drepte soldater	49
	Vedlegg 6: Internt fordrevne.....	50
	Vedlegg 7: Drepte sivilister	50

1. **FORKORTELSER**

AGE - Anti-government Elements

AIHRC – Afghanistan Independent Human Rights Commission

ANA - Afghan National Army

ANP - Afghan National Police

ANSF - Afghan Security Forces

ANSO - The Afghanistan NGO Security Office

AOG - Armed Opposition Groups

AREU – Afghanistan Research and Evaluation Unit

DACCAR - Danish Committee for Aid to Afghan Refugees

ICRC – International Committee of the Red Cross

IDP – Internally Displaced Person

IEA – Islamic Emirate of Afghanistan (IEA)

IED - Improvised Explosive Devices

IMF - International Military Forces

IOM – International Organization for Migration

ISAF - International Security Assistance Force

MOI – Ministry of Interior

MORR – Ministry of Refugees and Repatriation

NAC - Norwegian Afghanistan Committee

NCA – Norwegian Church Aid

NDS - National Directorate of Security

NGO - Non Governmental Organisation

NRC – Norwegian Refugee Council

OCHA – Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

UNAMA - United Nation Assistance Mission Afghanistan

UNDSS – United Nations Department of Safety & Security

UNICEF – The United Nation’s Children Fund

2. BAKGRUNN

2.1 UNHCR SECURITY UPDATES

I juli 2009 informerte UNHCR asyllandene om at organisasjonen i tilknytning til sine praksisanbefalinger, ikke lenger så seg i stand til å skille såkalte sikre områder i Afghanistan, fra de områder hvor det foreligger "serious and indiscriminate threat to the life, physical integrity or freedom of Afghans as a result of generalized violence or events seriously disturbing public order" (UNHCR 2009, s. 43). Dette innebar at UNHCR ikke lenger ville utarbeide distriktstvis sikkerhetsoppdateringer for Afghanistan i form av såkalte "Security Updates". Bakgrunnen for beslutningen var bl.a. følgende:

Due to the fluid and volatile nature of the conflict and lack of comprehensive monitoring and reporting from all conflict areas, UNHCR is not in a position to designate specific areas of Afghanistan in which protection under an extended / broader refugee definition, including, where applicable, under regional instruments, such as the OAU Convention and the Cartagena Declaration, may apply (UNHCR 2009, s. 43).

2.2 UNHCR SECURITY UPDATES SOM KILDEmateriale

UNHCR har fortløpende opplyst hvilke parametere som ligger til grunn for de distriktsmessige sikkerhetsvurderingene. Organisasjonen har imidlertid presentert svært begrenset informasjon om hvordan disse parametere har blitt operasjonalisert, hvordan informasjonen er fremskaffet, hvilke kilder som er konsultert og hvilke kriterier som ligger til grunn for kildevalgene. Det har heller ikke vært kjent hvilke grunnleggende føringer som har dannet basis for sammenhengen mellom kvantitativ informasjon og kvalitative vurderinger ved definering av områder som hhv. stabile eller ustabile.

I perioden etter at UNHCR sluttet å publisere sikkerhetsvurderinger på distriktsnivå (sist i oktober 2008), har Landinfo gjennom sitt arbeid med innsamling av informasjon om sikkerheten for sivile i Afghanistan, erfart at det er svært vanskelig å oppnå både tilstrekkelig og etterrettelig informasjon om forholdene på lokalt nivå.

I 2010 henvendte Landinfo seg derfor til UNHCR og ba om en redegjørelse for informasjonsinnhenting, kilder og kildevurdering. I tillegg etterspurte Landinfo en orientering om hvordan UNHCR hadde etablert et rammeverk for sammenlikning av sikkerheten for sivile i Afghanistans distrikter. Brevet fra Landinfo til UNHCR av 22. april 2010 er selvforklarende (vedlegg 3).

UNHCR opplyser i svar av 21. desember 2010 (vedlegg 4) at organisasjonen har henvist til åpne kilder for å underbygge informasjon fra kilder som må sikres anonymitet. Utover dette redegjør ikke organisasjonen for kildebruk, kildevurdering, informasjonsinnsamling- og vurdering eller andre relevante metodiske forhold som ligger til grunn for arbeidet med sikkerhetsvurderingene.

Når det gjelder bruk av åpne kilder for å underbygge annen informasjon, mener Landinfo at dette uansett er lite relevant når det gjelder opplysninger om sikkerhet på

distriktsnivå i Afghanistan, da det for de aller fleste distrikters vedkommende ikke foreligger tilstrekkelig offentlig tilgjengelig informasjon.

Sikkerhetssituasjonen i hele Afghanistan (se kapittel 2) har gradvis blitt forringet, afghanske myndigheters myndighetsområde innskrenkes kontinuerlig, og etterrettelige uavhengige aktører har begrenset eller ingen tilgang til store områder av landet. UNHCRs distriktsvise sikkerhetsoppdateringer har bidratt til å sementere en antagelse om at det er mulig å samle inn gyldig informasjon om den konkrete sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen på distriktsnivå. Landinfo mener at mye taler i mot at det i de seneste år faktisk har vært mulig å samle tilstrekkelig valid grunnlagsinformasjon for en forsvarlig og sammenliknende sikkerhetsanalyse for de ulike distriktene i Afghanistan.

2.3 INFORMASJONSINNHEMTINGSREISE TIL AFGHANISTAN NOVEMBER 2010

Med betydelig bistand fra den norske ambassaden i Kabul gjennomførte Landinfo i november 2010 en reise til Afghanistan for å innhente informasjon om menneskerettigheter og forhold med betydning for utlendingsmyndighetenes vurderinger av sikkerheten for sivile i ulike områder av Afghanistan. Ingen av informantene Landinfo konsulterte hadde systematisk innsamlet informasjon om siviles sikkerhetssituasjon på provins- eller distriktsnivå.

En del av informasjonen som ble innhentet, blir referert i denne rapporten. Enkelte samtalepartnere ba om anonymitet og er ikke referert med navn og/eller organisasjon.

Vedlegg 2 inneholder en kort presentasjon av kilder.

3. GENERELT OM SIKKERHETSSITUASJONEN I 2010

Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er uoversiktlig og i stadig endring. Den generelle sikkerheten for den afghanske sivilbefolkningen har forverret seg markant i løpet av 2010. Dette til tross for massiv tilstedeværelse av militære styrker fra 47 land som bidrar med til sammen ca. 130 000 soldater (International Security Assistance Force / ISAF). De internasjonale styrkene opererer sammen med afghanske sikkerhetsstyrker og skal i henhold til mandatet fra FNs sikkerhetsråd,¹ blant annet bidra til å beskytte sivilbefolkningen. Likevel er antall sivile ofre for krigshandlinger, eksplosjoner (Improvised Explosive Device / IED) og selvmordsaksjoner vesentlig høyere i første halvår 2010 sammenlignet med tilsvarende periode i 2009 (UNAMA 2010b).

FNs generalsekretær hevder i en kvartalsrapport til sikkerhetsrådet fra desember 2010 at sikkerhetssituasjonen har forverret seg i mange områder av landet og at sikkerhetsrelaterte hendelser har økt med 66 %. I den foregående kvartalsrapporten fra september 2010 forklares forverringen i sikkerhetssituasjonen med økt internasjonal militær tilstedeværelse, økning i antall operasjoner fra afghanske og internasjonale styrker og økt aktivitet blant opprørsgruppene (UNSC 2010a, b).

¹ Resolusjon 1386 ble enstemmig vedtatt i FNs sikkerhetsråd 20. desember 2001. Sikkerhetsrådet betegnet situasjonen i Afghanistan som en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. På bakgrunn av Bonn-avtalen og etter ønske fra afghanske myndigheter vedtok Sikkerhetsrådet å opprette en internasjonal styrke; ISAF.

Alle Landinfos samtalepartnerne i november 2010 var enige om at sikkerhetssituasjonen i de fleste deler av landet har forverret seg i løpet av året, og at situasjonen er særlig ille i de sørlige og sørøstlige områdene. Kildene var også enige om at det er enkelte unntak fra denne generelle utviklingen, og at Kabul by og Hazarajat er slike unntak. Flere relevante indikatorer (som nødvendigvis ikke bør ha betydning for sivilbefolkningens sikkerhet) kan underbygge samtalepartnerenes vurderinger mht. utviklingen i siviles sikkerhetssituasjon i ulike områder, eksempelvis tallene over drepte soldater fra koalisjonen og US. Tallene indikerer både at sikkerhetssituasjonen har forverret seg og i hvilke områder sikkerhetssituasjonen er mest prekær (se vedlegg 5).

Den informasjon flere av samtalepartnerne, herunder UNHCR, ga om internt fordrevne (Internally Displaced Persons / IDPs) passer også godt inn i helhetsbildet. Situasjonen er mest dramatisk i sør, sørøst og langs Durand-linjen til provinsen Badakshan, noe bedre i sentrale og vestlige områder, og best i nord (se vedlegg 6).

Bildet bekreftes ytterligere om en ser på UNAMAs oversikter over omfanget av drepte sivilister (konfliktrelaterte drap) (se vedlegg 7).

Opprørsaktiviteten utspilles i hovedsak av tre grupperinger; Taliban, Haqqani-nettverket og Hezb-e-Islami. I tillegg opererer et stort antall grupper som her kun blir omtalt som lokale grupper, men som inkluderer en rekke grupper med internasjonale forgreninger eller utspring i nabolandene, som for eksempel Jaish-e-Mohammad, Lashkar-e-Taiba, Tehrik-e-Taliban Pakistan, Tehrik-e-Nafaz-e-Shariat-e-Mohammadi, Islamic Movement of Uzbekistan Al Qaeda, Islamic Jihad union, etc. Opprøret er primært rettet mot den internasjonale militære tilstedeværelsen, men også mot afghanske myndigheter og deres sikkerhetsstyrker. Opprørsgruppene har fått innpass og etablert seg i nye områder, blant annet i de nordlige delene av landet. Sentrale etterrettelige samtalepartnere opplyser at Taliban har utnevnt skyggeguvernører i de fleste av landets 34 provinser. I flere områder har Taliban full kontroll og har bl.a. etablert domstoler, organisert skattlegging og kontroll av veier inn og ut av områdene.

Det er store forskjeller på hvordan Taliban og de andre opprørsgrupperingene opererer lokalt, eksempelvis hvilken holdning de har til jenteskoler, menns skjegglengde og elektroniske media. I en del områder prøver opprørerne å kontrollere befolkningen ved terror og frykt, mens de i andre områder søker innpass og lokal støtte gjennom "winning hearts and minds-policy". Det hersket ulike meninger blant samtalepartnerne om i hvilken grad opprørsgrupperingene er sentralstyrt og om hvordan kommandostrukturen fungerer. Det var imidlertid enighet om at kommandostrukturene var svekket fordi koalisjonsstyrkene hadde arrestert eller drept lokale nøkkelpersoner. En samtalepartner mente at denne strategien ikke nødvendigvis bedret sikkerheten lokalt, snarere tvert i mot.

Sivile afghanere er ikke direkte mål for opprørsgruppenes angrep, men både humanitære forhold og den alvorlige konflikten setter stadig større grupper sivile i en sårbar situasjon. Flere samtalepartnere påpeker at befolkningen i større grad enn tidligere blir tvunget til å velge side i konflikten. Den internasjonale Røde Kors-komiteen (International Committee of the Red Cross / ICRC) i Afghanistan beskriver dette slik i en pressemelding: "One armed group may demand food and shelter in the evening, then, the next morning, another may demand to know why its enemy was

given sanctuary” (ICRC 2010). En slik bekymring for sivilbefolkningen fremkom også i møtet som Landinfo hadde med ICRC. En samtalepartner ga uttrykk for at kontrakten mellom sentralmyndighetene og befolkningen er brutt. Stadig færre har verken tiltro til at statsbyggingsprosjektet vil levere utvikling i lokalsamfunn eller at internasjonale og afghanske sikkerhetsstyrker er garantister for trygghet.

Et stort antall sivile er på flukt og søker tilflukt enten i nærmeste provinshovedstad eller i en av de store byene. Ifølge UNHCR er ca. 320 000 personer (hvorav 240 000 *conflict induced*) å anse som internt fordrevne. Ifølge organisasjonen er det et bredt spekter av årsaker til at personer blir drevet på flukt – fra sandstormer til krigshandlinger. Det er videre grunn til å tro at et stort antall personer fordrives fra sine hjemsteder uten at de registreres som internt fordrevne, da de befinner seg i områder hvor FN og andre organisasjoner ikke har tilgang. I store områder i sør og øst er det få aktører som ikke selv er part i konflikten. En internasjonal organisasjon var svært kritisk til hvorledes UNHCR gjennomførte screeningen av internt fordrevne og mente at de tall som foreligger over *conflict induced* IDPs er altfor lave.

I områder hvor sikkerhetssituasjonen er mest alvorlig, er også de humanitære problemene størst. Det gjelder særlig i rurale områder i sør og øst. Ifølge en samtalepartner har sivilbefolkningen problemer med å komme seg ut av områdene, og aktører som kan bistå befolkningen er ikke til stede (intervju i Kabul november 2010). Dette ble bekreftet av flere samtalepartnere som også opplyste at Taliban i mange områder, nekter sivile å reise ut.

Flere møtepartnere konstaterer at kriminalitet og overgrep fra lokale maktpersoner påvirker dagliglivet til en stor andel av Afghanistans befolkning. De sivils sikkerhet vil i stor grad påvirkes av lokale makteliter og konflikter mellom slike. Samtidig har ingen av samtalepartnerne konkret informasjon om omfanget. Det finnes nasjonal kriminalstatistikk, men denne er ifølge en samtalepartner, både svært mangelfull og uetterrettelig.

Selv om det brukes store ressurser på å bygge opp et fungerende politi, har politimyndighetene verken evne eller vilje til å beskytte sivile mot kriminalitet og maktmisbruk. En samtalepartner mente at absolutt ingen afghanere har tillit til politiet som problemløser, og at den som blander inn politiet inn i en sak, med stor sannsynlighet, får et ekstraproblem. I tillegg til å være preget av inkompetanse, svært mangelfulle ressurser og lav terskel for fysisk maktbruk, er korrupsjonskulturen innenfor etaten omfattende eller systematisk. I store deler av landet har politiet liten eller ingen tilstedeværelse.

UNAMA beskriver bl.a kidnappinger som “an extremely effective means of spreading fear among communities and exerting control over the civilian population”, og påpeker at opprørsgrupperingene

[...] targeted community and tribal elders, Government officials, civilians working for the international military as interpreters, construction workers, and those civilians perceived to be supporting or associated with the Government. They also targeted teachers, health care workers, shop keepers and staff of Afghan and international NGOs (UNAMA 2010b, s. 6).

Samtalepartnerne bekrefter at kidnappinger representerer et problem i Afghanistan. Ingen har tallmateriale som kan si noe om det konkrete omfanget. Enkelte antyder at det kan dreie seg om inntil to kidnappinger per uke og at ansatte i NGOer,

økonomisk velstående og politikere er særlig utsatt. Selv om det ikke foreligger systematisk kunnskap om utfallet av kidnappingssaker, er inntrykket at en relativt stor andel av de kidnappede frigis. Ifølge The Afghanistan NGO Security Office (ANSO) har den geografiske utbredelsen av kidnappinger av NGO-ansatte endret seg vesentlig i årene fra 2008 til 2010. De fleste kidnappinger skjer i de nordlige provinsene og "despite the unusually high numbers of victims this year the risk associated with abductions can generally be said to be decreasing with unusually short detention periods, benign treatment while in captivity, a lack of demands and a 100% release record" (ANSO 2010a, s. 8). UNAMA, som påpeker at mange kidnappede blir drept, hevder på sin side at:

UNAMA HR recorded numerous incidents of abduction across the country, especially in the south and the southeast which experienced extremely high rates of abduction in the first half of 2010. In May, in the southeast alone, UNAMA HR recorded 45 cases of abductions by alleged AGEs. ...The majority of victims were abducted on the suspicion of spying for the Afghan Government and IM Forces (UNAMA 2010b).²

En samtalepartner ga uttrykk for at flere internasjonale organisasjoner hadde redusert omfanget av kidnappinger ved å relokalisere personell som anses for å være i risikosonen. Samtalepartneren mente at tiltaket var hovedårsaken til at organisasjonen i motsetning til lokale NGOer, hadde redusert omfanget av kidnappinger. Dersom relokalisering bidrar til å redusere eller eliminere risikoen for kidnapping, kan det indikere at kidnappinger først og fremst må forstås i en lokal kontekst.

Samtlige samtalepartnere uttrykte bekymring over sikkerheten på veinettet. Det gjelder både de store hovedveiene og de mindre veiene. Opprørsgrupper stopper og kontrollerer veifarende, særlig på kveld og nattestid. Den afghanske menneskerettighetskommisjonen, Afghanistan Independent Human Rights Commission (AIHRC), hevdet at det skal svært lite til for at sivile kommer i opprørsgruppens søkelys i tilknytning til slike kontroller. Kun besittelse av et dokument utstedt av myndighetene eller en internasjonal organisasjon, eventuelt informasjon i en mobiltelefon som vil kunne knyttes til den internasjonale tilstedeværelsen, kan vekke mistanke. Slik mistanke vil kunne utløse trakassering, i enkelte tilfeller bortføring, og i ekstreme tilfeller drap. Veibomber gjør at ferdsel på alle veier er forbundet med risiko (intervju i Kabul november 2010). Flere informanter påpekte også at ferdsel på veiene innebærer risiko for å komme i kryssild.

AIHRC mente videre at myndighetenes kontroll over landets territorium er begrenset til de store byene og provinshovedstedene. Desto lengre bort fra provinshovedstedene, jo mindre er tilstedeværelsen av myndigheter og følgelig også myndighetskontroll. Under henvisning til at Taliban kontrollerer eller kan aksjonere mot sentral infrastruktur, uttalte en representant for en internasjonal NGO med bred erfaring fra Afghanistan, at "siste kapittel nærmer seg og partene forbereder seg på forhandlinger" (intervju i Kabul november 2010). Flere samtalepartnere mente at

² Divergensen i beskrivelsen av hvilke områder som er sterkest berørt av kidnappingsproblematikk, kan forklares med at samtalepartnerens informasjon ble gitt i november 2010, mens UNAMAs vurderinger er basert på informasjon fra første halvår i 2010.

partene nå posisjonerer seg med tanke på kommende forhandlinger, og enkelte antydning at slike forberedende samtaler allerede er i gang. Dette bekreftes i intervju med sønnen til Gulbuddin Hekmatyar, lederen av Hezb-e-Islami. I henhold til Habib-ur-Rahman har Hezb-e-Islami vært i samtaler med den afghanske regjeringen og amerikanerne (Hasan 2010).

Flere av samtalepartnerne ga uttrykk for at myndighetene anses som mindre relevante nå, og at NGOer (også internasjonale) i stadig flere sammenhenger forholder seg til og samarbeider med Taliban lokalt. Det ble også opplyst at enkelte NGOer betaler skatt til Taliban. I ANSOs kvartalsrapport gis følgende råd:

The emerging context, we believe, is one which the NATO/IEA³ conflict will become increasingly peripheral to the strategic direction of the country and will be replaced by the conflicts between, and within, Afghan interest groups only. As the IEA are certain to play a permanent, and increasingly political, role in that future we recommend that NGOs start developing strategies for engaging with them rather than avoiding them. We understand that the IEA are increasingly desirous of this engagement and, if handled correctly, will respond to it coherently and non-violently. It is not coincidental that a number of releases abductees have been asked to "register" their NGO's activities to avoid future incidents (ANSO 2010, s. 1).

I etterkant av parlamentsvalget i september 2010 har det vært demonstrasjoner i ulike deler av landet. Valgresultatet viser at forholdsvis få pashtunske representanter er valgt inn i parlamentet. Årsaken til dette kan blant annet være at valglokalerne i flere pashtunske områder ble stengt på grunn av sikkerhetssituasjonen, og at velgere ble truet til ikke å avgi stemme. Flere samtalepartnere pekte på at det vil kunne bidra til at legitimiteten til de demokratiske institusjonene og statsbyggingsprosessen svekkes ytterligere.

Det generelle bildet samtalepartnerne tegnet av sikkerhetssituasjonen i Afghanistan er på mange måter både en stadfestelse og en utvidelse av de områdene UNHCR definerte som ustabile pr. oktober 2008. Sikkerheten i alle provinser i sør er slett. Tilsvarende gjelder for både de sentrale provinser, med noen klare unntak, og den sørøstlige og østlige regionen. Forholdene i deler av vest er noe bedre, mens situasjonen nordvest og nord er tiltagende ustabil.

3.1 Årsaker til sivile tap

Ifølge UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) mistet totalt 2412 sivile afghanere livet i 2009. Dette innebærer en økning på 14 % fra foregående år. UNAMA skiller mellom sivile tap forårsaket av opprørsgrupper, internasjonale/afghanske styrker og andre. I 2009 ble opprørsgrupper holdt ansvarlig for 67 % av de sivile tapene, mens internasjonale og afghanske styrker ble tilskrevet 25 % av tapene. "Andre" ble ansett å være ansvarlig for 8 % av de sivile tapene (UNAMA 2010a).

I perioden fra januar til juni 2010 mistet 1271 sivile afghanere livet og 1997 sivile ble såret. Blant de drepte var 120 kvinner og 176 barn. Andelen sivile tap som opprørsgrupper anses ansvarlig for har økt til 72 %, mens internasjonale/afghanske

³ IEA – Islamic Emirate of Afghanistan (Taliban)

styrker er ansvarlig for 18 % i denne perioden. I 10 % av tilfellene er "Responsible Party Undetermined" (UNAMA 2010b).

Taliban bestrider UNAMAs tall og hevder at de internasjonale styrkene er ansvarlig for majoriteten av de sivile tapene. Taliban har foreslått å nedsette en uavhengig kommisjon som skal undersøke grunnlaget for UNAMAs rapportering (Faramarz 2010).

Hele 40 % av de sivile tap som opprørsgrupper holdes ansvarlig for er forårsaket av hjemmelagde bomber (IED). Om lag 20 % mistet livet i selvmordsaksjoner og 20 % ble drept/henrettet. Når det gjelder selvmordsaksjoner har antallet ligget stabilt på om lag tre pr. uke i de siste årene. En samtalepartner hevdet i likhet med UNAMA at opprørsgruppene ikke har planleggingskapasitet til å utføre mer enn tre angrep i uken (UNAMA 2010b).

Internasjonale og afghanske sikkerhetsstyrker holdes ansvarlig for at 223 sivile har mistet livet de første seks månedene i 2010. Ifølge UNAMA representerer dette en reduksjon på 29 % sammenliknet med tilsvarende periode året før.⁴ De sivile mistet livet blant annet i flyangrep og i søk eller raid (UNAMA 2010b).

I tillegg til UNAMA rapporterer også AIHRC om sivile tap. Organisasjonen hadde registrert 1325 drepte i årets første syv måneder (AIHRC 2010). Tallene fra UNAMA og AIHRC er ikke sammenfallende. Det gjelder også vurderingen av hvem som er ansvarlig for drapene. Det vises i den forbindelse til punkt 2.2.

3.2 Tilgang på valid informasjon generelt - begrensninger

For å kunne gjøre regelmessige og sammenliknbare vurderinger av den generelle sikkerheten for sivile, må det foreligge åpne kilder som rapporterer regelmessig etter relativt faste parametere. Etter det Landinfo kjenner til finnes det ikke etterrettelige kilder i eller utenfor Afghanistan som systematisk samler eller sammenstiller informasjon om sikkerhetssituasjonen for sivile afghanere. Dette er det flere grunner til:

- For svært mange områder av landet vil det ikke finnes pålitelige kilder som samler og oppdaterer informasjon. Det hefter store usikkerhetsmomenter ved informasjon om konflikter og maktkamper på lokalt nivå.
- Alle partene i konflikten, ofte strategisk begrunnet, gir uriktig informasjon om forhold som vedrører sivilisters sikkerhet. Flere samtalepartnere uttrykket eksempelvis skepsis til ISAFs rapportering.
- Infrastrukturen generelt og muligheten for kontinuerlig kommunikasjon med mange områder i Afghanistan begrenser tilgangen til oppdatert informasjon.

Det finnes ingen omforent begreps- eller definisjonsbruk hva gjelder rapportering på sikkerhetshendelser. Ulike kilder kan ikke umiddelbart sammenliknes med hverandre, muligens kun med seg selv over tid. De fleste kildene teller det de omtaler som sikkerhetsrelaterte hendelser ("security incidents" eller "severe incidents"). Kildene sier gjennomgående lite om hvordan de definerer og operasjonaliserer

⁴ UNAMA forklarer nedgangen slik: ISAF's counterinsurgency guidelines, tactical directives and Commander of ISAF (COMISAF)'s numerous statements directing troops to reduce civilian casualties appear to have produced a decrease in civilian deaths and injuries from January to June 2010 (UNAMA 2010, s. 13).

begrepene, eksempelvis hvem som er involvert i hendelsene, alvorlighetsgrad osv. Dette viser seg blant annet ved at flere kilder opererer med divergerende tall for samme område i samme periode. En av Landinfos samtalepartnere (internasjonal NGO) som ga uttrykk for relativt bastante vurderinger av siviles sikkerhet i nær samtlige provinser, baserte dette på ett parameter: "Risk of beeing caught in cross-fire". Både i lys av at organisasjonen ikke hadde kvantitativt materiale som omhandlet trefninger og de aggregerte tall UNAMA har publisert om hvorledes sivile blir drept, er parameteret i en afghansk kontekst neppe egnet til å beskrive sikkerhetssituasjonen for sivile i noe område av landet.

Antall registrerte sikkerhetshendelser og tap av liv (både sivile, militære, hjelpearbeidere) gjenspeiler ikke nødvendigvis den faktiske situasjonen i ulike områder, for eksempel omfang av tilstedeværelse. Eksempelvis vil det være få angrep på NGOer i områder hvor det er få NGOer. Fravær av hendelser betyr ikke nødvendigvis at et område er sikkert for sivile, det kan være en konsekvens av at en aktør har kontroll i området. I områder hvor Taliban har kontroll og det er liten tilstedeværelse av internasjonale og afghanske styrker, kan det være få angrep og krigshandlinger, uten at det bør bety at sivilbefolkningens sikkerhet er tilfredsstillende. Antall hendelser påvirkes av faktorer som årstid, religiøse høytider, spesielle hendelser (valg, besøk av prominente personer/politikere, internasjonal tilstedeværelse). Likeledes påvirkes antall hendelser av offensiver fra internasjonale og afghanske styrker og periodevis tilstedeværelse av opprørsgrupper.

3.3 EN GRUNNLEGGENDE KONKLUSJON

De – ikke uventende – erfaringene Landinfo gjorde under reisen gir grunnlag for å konkludere med at det ikke finnes kilder i Afghanistan som systematisk samler informasjon om de mange svært ulike forhold og omstendigheter som konstituerer sikkerhetssituasjonen for sivile i landets nesten 400 distrikter. Det finnes heller ingen som systematisk sammenstiller den informasjon som finnes og kan være relevant. Gitt en uendret utviklingsretning i Afghanistan vil Landinfo derfor ikke ha mulighet eller kapasitet til å presentere tilstrekkelig relevant, valid og oppdatert informasjon for en forsvarlig evaluering av sikkerheten for sivile i ulike distrikter i Afghanistan. Det betyr ikke at Landinfo ikke kan samle og sammenstille informasjon om en rekke sikkerhetsrelaterte forhold i enkelte distrikt.

4. PROVINSENE

4.1 SENTRAL-AFGHANISTAN

I Afghanistans sentrale provinser er utviklingen i sikkerhetssituasjonen mindre entydig enn hva som er tilfellet i alle andre deler av landet. I hovedstadsområdet og i Hazarajat er det tegn som tyder på at sikkerhetssituasjonen stabiliserte seg i løpet av 2010, mens situasjonen har forverret seg markant i andre deler av regionen.

I områder hvor det utelukkende bor hazaraer, beskrives sikkerhetssituasjonen som relativt god og stabil. Få opprørsgrupper er tilstede, og har begrenset kapasitet til å påvirke siviles situasjon ved aksjoner og angrep.

I flere provinser, blant annet i Wardak, Kapisa og Logar, står opprørsgruppene meget sterkt. Taliban og Hezb-e-Islami opererer i både Wardak og Logar, og det skal ifølge flere samtalepartnere ha vært væpnede konfrontasjoner mellom gruppene. I flere områder i det sentrale Afghanistan er det konflikt mellom fastboende hazaraer og kuchier. I enkelte distrikter i provinsen Wardak har det i de siste årene vært flere tilfeller hvor konflikten har tilspisset seg.

4.1.1 Kabul by og provins

Alle samtalepartnerne er samstemte om at det har vært en markant bedring i sikkerhetssituasjonen i Kabul by. I perioden etter februar 2010 er det registrert en nedgang i antall sikkerhetsrelaterte hendelser og aksjonene i byen har vært begrensede. Ifølge en oversikt fra AKE skal det blant annet ha vært to mindre selvmordsangrep i byen i april og august; ett i et gjestehus og ett i nærheten av Kabul International Airport (AKE 2010a).

Flere viktige begivenheter fant sted i Kabul i 2010; fredsjirgaen⁵ i april, Kabul-konferansen⁶ i juli og parlamentsvalget i september. Alle ble gjennomført uten alvorlige angrep eller aksjoner fra opprørsgruppene.

Samtidig som det hersker enighet om den positive utviklingen i Kabul by, gis det ulike forklaringer på årsaken(e). Enkelte samtalepartnere mente at forklaringen kan være at politiet/afghanske sikkerhetsstyrker har blitt mer effektivt og mindre korrupt. En annen forklaring som ble gitt, er at Haqqani-nettverket som antas å ha stått bak en stor andel av de komplekse aksjonene i byen, er svekket blant annet som en følge av at sentrale nøkkelpersoner er drept i Waziristan. Enkelte hevdet at sikkerhetssituasjonen i Kabul har sammenheng med at Haqqani-nettverket har innledet forhandlinger med sentralmyndighetene. En slik forklaring antydes også av Antonio Giustozzi, som brukte begrepet "ceasefire" om situasjonen i Kabul by (Giustozzi, foredrag for Landinfo i Oslo november 2010). Fra 2008 har afghanske sikkerhetsstyrker hatt ansvar for sikkerheten i hovedstaden, noe som også kan bidra til forklaring, fordi det innebærer et lavere profilert nærvær av internasjonale styrker.

Fra enkelte hold ble det hevdet at opprørsgrupper har betydelig innflytelse i Kabul by. Eksempelvis mente en samtalepartner at Taliban har kapasitet til å stenge alle telefonnett i hovedstaden i løpet av en time.

Sikkerheten i Kabul provins synes også å ha utviklet seg positivt. Ifølge ANSO gikk antall angrep fra opprørsgrupper ned med 27 % i de første ni månedene av 2010 sammenlignet med tilsvarende periode i det foregående året. I perioden registrerte ANSO 110 angrep i provinsen. Angrepene synes i hovedsak å være konsentrert til distriktene Qarabagh, Surobi og Bagrami. Disse distriktene ligger alle ved provinsens yttergrense. Ifølge ANSO blir distriktet Shakardara i økende grad benyttet av opprørsgrupper som en alternativ rute fra sør til hovedstadsområdet (ANSO 2010b).

⁵ Konsulerende konferanse i regi av president Hamid Karzai, hvor klanledere og eldre, myndighetspersoner og lokale maktpersoner fra hele Afghanistan møttes for å diskutere hvordan man kan få en slutt på konflikten i landet.

⁶ Kabul-konferansen som ble avholdt 20. juli 2010 var et ledd i prosessen som innebærer at afghanerne skal ta ansvar for sin egen sikkerhet innen 2014.

4.1.2 Parwan

Provinsen Parwan beskrives av flere av samtalepartnerne som en relativt rolig provins med få sikkerhetsrelaterte hendelser. ANSOs kvartalsrapport (ANSO 2010a) viser at det i løpet av årets første ni måneder ble registret 63 angrep fra opprørsgrupper. Dette innebærer en økning på 40 %, da det i 2009 ble registrert 45 slike angrep.

Hendelsene i provinsen synes i stor grad å være relatert til virksomheten på Bagram Airfield Base, og påvirker primært distriktene som ligger i nærheten av denne, dvs. Bagram og Kohi Safid. Det er også rapportert om hendelser på veinettet til Bagram.

Videre er det rapportert om hendelser i Ghorband-dalen i distriktet Ghorband og i distriktet Shinwari. Det har også vært sikkerhetsrelaterte hendelser på veien fra Kabul til Bamian, i Ghorband distrikt (ANSO 2010b).

4.1.3 Panjshir

Flere samtalepartnere omtalte situasjonen i Panjshir som stabil. En representant for en internasjonal organisasjon hevdet at Panjshir er eneste provins uten tilstedeværelse av opprørsgrupper. Det faktum at det er svært få referanser til Panjshir i det skriftlige materialet Landinfo har gjennomgått, kan understøtte kildens påstand.

Ifølge ANSO (2010a) ble det i de tre første kvartalene i 2010 registrert to aksjoner fra opprørsgrupper, samme antall som i tilsvarende periode året før.

I ANSO-rapporten for siste halvdel av november (ANSO 2010b) hevdes det at: "This year, Panjshir has witnessed seven escalations so far. When investigated, all of the incidents were largely interpreted as originating from local rivalries". De fleste hendelser i provinsen synes å ha sitt utspring i lokal rivalisering og lokale konflikter, og ikke være relatert til konflikten mellom opprørsgrupper og afghanske myndigheter.

4.1.4 Logar

Flere samtalepartnere karakteriserte Logar som en av de sikkerhetsmessig mest ustabile provinsene i det sentrale Afghanistan. ANSO (2010a) har i årets ni første måneder registrert 199 aksjoner fra opprørsgrupper i provinsen, noe som innebærer en økning på 22 % sammenliknet med året før.

Aksjonene er i første rekke målrettede angrep mot afghanske sikkerhetsstyrker og koalisjonsstyrkene. Det er registrert flere drap på høytstående medlemmer av distrikts- og provinsråd, samt en prominent stammeleder. Det er også rapportert om angrep på en jenteskole i distriktet Puli Alam og det skal ha blitt distribuert "night-letters" som advarer jenter mot å gå på skole. Opprørsgruppene synes å ha relativt fritt spillerom i enkelte områder, blant annet ved rutinemessig etablering av illegale kontrollposter på veien mellom Gardez og Puli Alam.

4.1.5 Kapisa

Flere av samtalepartnerne ga uttrykk for at forholdene i provinsen preges av flere opprørsgruppers aktivitet. Både Talibangrupperinger og Hezb-e-Islami opererer i provinsen.

Det er særlig i de østlige distriktene Tagab og Nijrab at situasjonen er preget av høy aktivitet blant opprørerne. Flere informanter påpeker at det er begrenset eller ingen myndighetskontroll i de østlige distriktene, og at svært få NGOer er operative i østområdet. En av organisasjonene pekte på at rapporteringen fra østområdene var begrenset.

I løpet av årets ni første måneder registrerte ANSO 100 aksjoner i provinsen (ANSO 2010a). Dette innebærer en økning på 23 % sammenlignet med foregående år. Tallene underbygger informantens vurderinger og at opprørsgruppenes aktivitet, i større grad enn tidligere, er konsentrert om provinsens østlige områder. Det fremgår av ANSOs rapport for siste halvdel av november 2010 (2010b) at antall aksjoner i provinsens vestlige distrikter har sunket fra 20 i 2009 til 12 i 2010. Mange sivile forlater området, blant annet på grunn av eiendomskonflikter og stammekonflikter.

4.1.6 Wardak

Samtalepartnere var samstemte om at sikkerhetssituasjonen i Wardak er svært vanskelig. Wardak er strategisk viktig fordi hovedveien mellom Kabul og Kandahar går gjennom provinsen. Ifølge flere kilder har Taliban kontroll over en strekning på ca. 60 km av hovedveien. Sivilbefolkningen er i sterkt press mellom opprørsgrupper og myndighetene, og det er ikke lenger mulig for sivilbefolkningen å forholde seg nøytralt til konflikten. Den som har bistått opprørerne ved en anledning blir ansett som å ha tatt stilling i konflikten, og sivile har flyktet fra alle provinsens distrikter. De fleste som har forlatt Wardak har søkt tilflukt i Kabul.

Internasjonale styrker er til stede og det er tidvis høy militær aktivitet i provinsen, noe som forårsaker store sivile tap. ISAF har i løpet av høsten 2010 publisert flere pressemeldinger om både arrestasjoner av og drap på sentrale opprørsledere.

Det er ikke funnet noen løsning på konflikten mellom hazaraer og kuchier, som tidvis blusser opp i enkelte av provinsens distrikter. I henhold til en samtalepartner dreier det seg om distriktene Hisa-I-Awali Bishud, Markazi Bishud og Day Mirdad. I valgåret 2009 ble det gitt 2 millioner amerikanske dollar til sentrale kuchi-ledere for å forhindre sammenstøt. I mai 2010 blusset konflikten opp på nytt, boliger ble brent og familier måtte flykte. Etter at det også i 2010 ble betalt kompensasjon, trakk kuchiene seg ut av området. Det er nedsatt en kommisjon som skal utrede forslag til tiltak som kan bidra til løse konflikten mellom kuchiene og hazaraene. Ifølge to samtalepartnere skal relativt mange kuchier fra provinsen skal ha søkt tilflukt i Kabul.

4.1.7 Bamian

Bamian fraviker fra det generelle bildet som tegnes av en stadig forverret sikkerhetssituasjon. Bamian er i all hovedsak befolket av sjiamuslimske hazaraer. Ifølge flere av samtalepartnerne er det derfor vanskelig for opprørsgrupper, som har en felles sunnimuslimsk ideologi, å få fotfeste og operere i provinsen. Landinfos

kilder beskriver sikkerhetssituasjonen i Bamian, og Hazarajat for øvrig, som stabil, selv om det også er registrert hendelser på veiene til Hazarajat.

I henhold til ANSO var det fire angrep fra opprørsgrupper i årets tre første kvartal (ANSO 2010a). Antall hendelser representerte en nedgang på 73 % sammenlignet med foregående år. Majoriteten av opprørsaktiviteten synes å være sentrert til nordlige områder av provinsen, særlig distriktet Kahmard.

4.1.8 Ghazni

Sikkerhetssituasjonen i Ghazni har i løpet av 2010 utviklet seg svært negativt. En sentral samtalepartner opplyste at Ghazni er en av de provinsene hvor økningen i antall sikkerhetsrelaterte hendelser var størst i 2010. Ifølge ANSO har økningen i angrep fra opprørsgrupper økt med 172 % fra 2009 til 2010. I 2009 ble det registrert 406 angrep i provinsen, mens antallet steg til 1106 angrep i 2010 (2010a). Opprørsgruppene er involvert i både direkte og indirekte angrep mot en rekke ulike mål.

Ghazni er en strategisk viktig provins, bl.a. fordi hovedveien mellom Kabul og Kandahar går gjennom provinsen. Ett av distriktene hovedveien går gjennom er Andar. Sammenlignet med 2009 ble antallet sikkerhetsrelaterte hendelser firedoblet i Andar i løpet av 2010 (ANSO 2010b). Koalisjonsstyrkenes og afghanske sikkerhetsstyrkers aktivitet i Andar, synes, ifølge ANSO, ikke å ha bidratt til reduksjon i opprørsgruppens innflytelse og slagkraft i distriktet (ANSO 2010d). Både fra Ghazni by og fra distriktene Giro, Qarabagh, Muqur og Gelan, samt Zana Khan og Dih Yak, er det rapportert om en rekke sikkerhetsrelaterte hendelser. Mange av distriktene er ifølge AIHRC, helt eller delvis kontrollert av Taliban (intervju i Kabul, november 2010).

De foreløpige resultatene fra parlamentsvalget tilsier at ingen pashtunere vil representere Ghazni i parlamentet. Alle setene går til hazara-kandidater. Flere samtalepartnere antydte at dette kan bidra til at volden i provinsen øker ytterligere.

Majoritetsbefolkningen i de vestligste distriktene i Ghazni er hazaraer, og her skiller sikkerhetssituasjonen seg vesentlig fra de øvrige områdene i provinsen. I en artikkel publisert av Afghanistan Analyst Network i juni 2010 (Ruttig 2010) antydtes det at Taliban har planer om å gå inn i Hazarajat. Bakgrunnen for spekulasjonene var innholdet i "nightletters" distribuert på grensen mellom distriktene Jaghori og Qarabagh, som representerer skillet mellom hazara- og pashtundominerte områder.

Flere av samtalepartnerne mente at en slik utvikling foreløpig ikke hadde funnet sted, og at sikkerhetssituasjonen i hazara-distriktene er tilfredsstillende. Eksempelvis karakteriserte AIHRC (intervju i Kabul, november 2010) distriktet Jaghori som "completely safe", mens en annen samtalepartner hevdet at "ingen blir truet av Taliban i Jaghori". Samtidig ble det påpekt at sikkerheten på veiene inn og ut av hazaraområdene er dårlig.

Flere samtalepartnere mente at svært velorganiserte smuglernettsverk, som bl.a. er involvert i smugling av mindreårige til Europa, har baser i Jaghori.

4.1.9 Ghor

Antagelig på grunn av provinsens geografiske beliggenhet, synes opprørerne å ha et økt fokus på provinsen. Nord for Ghor ligger provinsene Faryab og Baghdis, som til dels har stor tilstedeværelse av opprørere, mens provinsen i sør grenser til Helmand som er preget av omfattende opprørsaktivitet og krigshandlinger. Det er ikke uvanlig at opprørerne i perioder trekker over grensene til naboprovinser.

Det er stor forskjell på befolkningssammensetningen i de ulike distriktene. I det nordøstlige distriktet Lal Wa Sarjangal, som grenser mot provinsen Bamian, er hele befolkningen hazaraer, mens befolkningen i andre distrikter er sammensatt av ulike grupper. I vurderingen av det enkelte distrikt kan det være hensiktsmessig å se hen til befolkningssammensetningen, samt sikkerhetssituasjonen i tilgrensende områder. Thomas Ruttig i Afghanistan Analyst Network påpeker at det har vært sporadiske Taliban-angrep i Ghor. Angrepene har opprinnelse i “neighboring Pahtun areas” (Ruttig 2010).

I løpet av de ni første månedene i 2010 var det en nedgang i antall angrep fra opprørsgrupper i Ghor; til sammen 60 angrep (ANSO 2010a). Det første selvmordsangrepet i provinsen ble gjennomført i oktober 2010. Pajhwok Afghan News meldte den 13. oktober 2010 at en selvmordsbomber hadde sprengt seg ved den litauiske PRTen (Provincial Reconstruction Team) i provinsen. Kun selvmordsbomberen selv ble drept (Hakimi 2010). I tillegg til flere væpnede aksjoner mellom politi, opprørere og kriminelle grupper, er det registrert flere bombeeksplosjoner (IED) i provinsen i løpet av det siste året (ANSO 2010c).

4.1.10 Day Kundi

Provinsen preges av svak myndighetskontroll og sterke lokale maktpersoner. Det er rapportert om kriminelle bander, som i tillegg til å være et destabiliserende element, representerer et betydelig sikkerhetsmessig problem på de store veiene. Ifølge ISAF (2010b) har afghansk politi i samarbeid med lokalbefolkningen og de eldre, aktivt forsøkt å drive opprørsgrupper ut fra enkeltdistrikter og lokalsamfunn. Det er ikke presisert hvilke distrikter det dreier seg om.

ANSO (2010a) har registrert 21 angrep fra opprørsgrupper i perioden januar til september 2010. I kun tre av Afghanistans 34 provinser er det registrert et lavere antall angrep i denne perioden.

Opprørere som har kommet over grensen fra Uruzgan og Helmand er til stede i provinsens sørligste distrikter, Gizab og Karjan, men ANSO har registrert få hendelser i området (ANSO 2010c).

4.2 NORD

Sikkerhetssituasjonen i nord ble lenge ansett å være relativt stabil. Utviklingen i 2010 var negativ og situasjonen er dramatisk forverret. Det rapporteres nå om tilstedeværelse av opprørsgrupper i mange provinser. Tidlig i 2010 var situasjonen i provinsen Kunduz særlig bekymringsfull, pga. økt opprørsaktivitet. I de nordvestlige provinsene Faryab, Jawzjan og Saripul, er myndighetenes posisjon svak og lokale makthavere, blant annet Jamiat og Jumbesh, har inngått allianser med opprørsgrupper. Resultatet er at opprørsgrupper er tilstede i områder hvor det i hovedsak bor uzbeker og tadsjiker.

Det rapporteres om militante uzbekiske grupper som har tatt seg over grensen og funnet støtte i uzbekiske lokalsamfunn. Konfliktmønsteret i nord er sammensatt, og dreier seg i stor grad om etnisk rivalisering, konflikter om tilgang til jord og kamp om maktposisjoner. Det er mange aktører og mange væpnede grupper som opererer mer eller mindre selvstendig.

Enkelte samtalepartnere mener at opprøret, i hvert fall til en viss grad, har oppstått i de pashtunske områdene i nord. Befolkningen her er sammensatt av ulike etniske grupper; tadsjiker, uzbekere, pashtunere, turkmenere og hazaraer. Sentralmyndighetene har i løpet av det siste århundret henvist pashtunere til å bosette seg i den nordlige regionen. I flere år etter Talibanregimets fall var store grupper pashtunere internt fordrevne, men i de seneste årene har grupper av disse vendt tilbake til sine hjemdistrikt. Opprøret har fått støtte blant mange hjemvendte pashtunere. Flere samtalepartnere forklarer pashtunernes støtte til opprørsgruppene med at de opplever at de ikke blir ivaretatt av myndighetene, og at det derfor har vært nærliggende å støtte opprørsgruppene.

Selv om antall sikkerhetsrelaterte hendelser har økt og opprørsgruppene i større grad er til stede i de nordlige provinsene, er det likevel registrert relativt få hendelser her sammenlignet med de sørlige og østlige regionene.

4.2.1 Badakshan

Flere samtalepartnere mente at sikkerhetssituasjonen for sivile er relativt god i Badakshan. Samtidig ble det opplyst at opprørsgrupper er tilstede i provinsen. Særlig gjelder det provinshovedstaden Fayzabad, hvor det også har vært enkelte angrep. Det ble videre opplyst at uzbekiske militante grupper opererer i provinsen. På tross av opprørsgruppers tilstedeværelse, er det rapportert om relativt få sikkerhetsrelaterte hendelser som har rammet sivile. ANSO (2010b) viser til opprørsaktivitet i distriktene Darayim og Kishim, og AKE (2010c) opplyser at flere hjelpearbeidere ble drept i provinsen i august 2010.

I en artikkel i Pajhwok Afghan News av 2. november 2010 advarer flere parlamentarikere fra Badakshan om en rask forverring av sikkerhetssituasjonen i provinsen. Senator Dr. Samin, visert til at det har vært mange sikkerhetsrelaterte hendelser etter parlamentsvalget og at store områder er talibankontrollert. Det presiseres imidlertid ikke hvilke områder det dreier seg om, men det hevdes at politiet ikke har klart å aksjonere mot opprørerne (Hakimi 2010). Landinfo vil presisere at andre kilder, herunder samtalepartnere i Kabul, gir en mer nyansert og nedtonet fremstilling av sikkerhetssituasjonen i Badakshan. Dette gjelder både omfanget av hendelser og graden av Talibans kontroll i provinsen.

4.2.2 Takhar

Flere møtepartnere mente at de nordlige distriktene i provinsen er ustabile. Det ble vist til at militante uzbekiske gruppers operasjoner i områdene innebar risiko for at sivile blir rammet av krigshandlinger.

The New York Times meldte i oktober 2010 at provinsguvernøren i Kunduz ble drept i et selvmordangrep da han var på besøk hos slektninger i Takhar. Selvmordsbomberen drepte seg selv og 12 sivile i en moské under fredagsbønnen. 33 personer ble såret under angrepet (Rubin 2010).

En talsmann for innenriksministeriet (Ministry of Interior / MOI) uttalte i oktober 2010 at en militær aksjon var under planlegging i provinsens tre nordligste distrikter; Darqud, Khawaja-Bahauddin og Yangi Qala. Hensikten var å ”wipe out Taliban” (Arian 2010). AIHRC mente at Taliban er til stede, men ikke kontroll i noen av provinsens distrikter (intervju i Kabul, november 2010).

ANSO rapporterte i november 2010 at antall hendelser initiert av opprørsgrupper er redusert etter at koalisjonsstyrkene og afghanske sikkerhetsstyrker har arrestert eller drept sentrale kommandanter. Enkelte opprørere har ifølge ANSO skiftet side, gått i skjul eller rømt området.

4.2.3 Kunduz

Ifølge flere kilder, blant annet UNHCR, har Kunduz hatt en sentral rolle i opprørsgruppens etablering i den nordlige regionen. Provinsen blir sammen med Baghlan beskrevet som ”hjertet” av konflikten i nord. Taliban, Hezb-e-Islami og sentralasiatiske islamistiske grupper med tilknytning til al-Qaida og The Islamic Movement of Uzbekistan er til stede i provinsen.

Situasjonen i provinsen forklares av enkelte samtalepartnere ved henvisning til at den pashtunske befolkningen har liten tiltro til sentralmyndighetene. Pashtunere utgjør om lag 50 % av befolkning og i enkelte av provinsens distrikter, som Chahar Dara, er pashtunerne i majoritet. I tillegg har konflikten blitt tilspisset fordi NATO har etablert en alternativ forsyningslinje fra Sentral-Asia gjennom provinsen.

Guvernøren i Kunduz ble drept i oktober 2010 (det ble i november opplyst at ny guvernør er utnevnt). Internasjonale og afghanske sikkerhetsstyrker har forsøkt å ”rense” enkelte distrikter, blant annet Chahar Dara og Aliabad. Det har ført til nedgang i antall angrep i disse distriktene (ANSO 2010c), samtidig som opprørerne har forflyttet seg til andre deler av provinsen. Myndighetskontrollen synes generelt å være begrenset i hele provinsen. I henhold til ANSO (2010a) har antall angrep fra opprørsgrupper i årets første ni måneder økt fra 211 i 2009 til 294 i samme periode i 2010.

4.2.4 Baghlan

I tillegg til Kunduz har Baghlan spilt en viktig rolle i opprørsgruppens etablering i det nordlige Afghanistan. Majoritetsbefolkningen i Baghlan er tadsjik og om lag 20 % av befolkningen er pashtunere. Den pashtunske befolkningen er konsentrert i ”lommer” (enklaver), som går fra distriktet Dushi gjennom Pol-e Khumri til Baghlan by.

Etter en konkret forespørsel fra Utlendingsnemnda innhentet Den norske ambassaden i Kabul informasjon om sikkerhetssituasjonen i distriktet Pol-e Khumri. Ifølge en av ambassadens kilder er Pol-e Khumri by ansett som relativt sikker, samtidig som det blir påpekt at opprørsgrupper er aktive i områder nær byen. En annen av ambassadens kilder sammenliknet i Pol-e Khumri by med Kabul, og beskrev situasjonen byen som ”rolig med sporadiske angrep” (Den norske ambassaden i Kabul, e-post av 3. mai 2010).

ANSO rapporterer om dårlig sikkerhet på veiene og at opprørsgrupper organiserer kontroll av reisende (ANSO 2010b).

Det har i 2010 vært kamper mellom opprørsgrupper og afghansk politi og internasjonale styrker. Ifølge meldinger fra Afghanistan News Center har det også vært heftige kamper mellom Taliban- og Hezb-e-Islami-tilknyttede grupper. I mars 2010 skal mer enn 60 opprørere ha blitt drept (Afghanistan News Center 2010). ISAF har meldt at flere opprørere skal ha skiftet side og gått over til de afghanske sikkerhetsstyrker i Baghlan (ISAF 2010a).

ANSO registrerte 163 i angrep fra opprørsgrupper i de tre første kvartalene i 2010. Det representerte en økning på 140 % sammenlignet med samme periode i 2009. I perioden fra oktober 2010 har ANSO registrert en nedgang i antallet sikkerhetsrelaterte hendelser i provinsen (ANSO 2010a).

4.2.5 Samangan

Det er svært få referanser til Samangan i det materialet som Landinfo har gått gjennom og samtalepartnerne hadde ikke relevant informasjon om sikkerhetsrelaterte forhold i provinsen. Landinfo er ikke kjent med rapporter om alvorlige sikkerhetsrelaterte hendelser og heller ikke forhold som skulle tilsi at spesielle forhold forhindrer rapportering fra Samangan. Provinsen fremstår som sikkerhetsmessig relativt stabil selv om det er rapportert at opprørsgrupper er til stede.

I tillegg til 13 angrep fra opprørsgrupper i de tre første kvartalene i 2010 (ANSO 2010a), rapporterer ANSO om kriminalitet og svake politimyndigheter. Det er ikke internasjonale styrker stasjonert i provinsen (ISAF 2010c).

4.2.6 Balkh

Etter Talibanregimets fall har situasjonen i Balkh vært preget av kontinuerlig rivalisering mellom to krigsherrer, uzbekeren Abdul Rashid Dostum, tilknyttet Jumbesh-e-Milli, og tadsjiken Ustad Atta Mohammed Noor (Jamiat-e-Islami). Atta har vært guvernør i Balkh siden 2004.

Det har i 2010 vært et økende antall sikkerhetsrelaterte hendelser i provinsen Balkh. Dette bekreftes i en artikkel i ToloNews (2010), hvor guvernør Atta uttrykker bekymring over den økte opprørsaktiviteten i de nordlige provinsene. Atta mener at "massive operations must be carried out as soon as possible to prevent further spread of Taliban insurgency and also to gain the people's trust".

Ifølge ANSO (2010a) har antallet angrep fra opprørsgrupper har økt med mer enn 100 %, fra 55 i 2009 til 116 i samme periode i 2010. Selv om den forholdsmessige økningen er stor, er antallet angrep likevel relativt lavt sammenliknet med andre områder.

Opprørsaktiviteten er primært lokalisert til distriktene Chahar Bolak, Balkh, Chimtal og Kaldar. Videre melder ANSO at opprørsgrupper opererer på veien mellom Mazar-e Sharif og Sheberghan på kveld og nattestid (ANSO 2010b, d).

Ifølge flere av samtalepartnerne er situasjonen i byen Mazar-e Sharif preget av Attas kontroll, lav opprørsaktivitet og mange internt fordrevne både fra provinsen og fra andre provinser.

4.2.7 Sari Pul

De største befolkningsgruppene i Sari Pul er uzbekere, pashtunere og hazaraer. De sydligste delene av provinsen er fjellområder og grenser mot Bamian. Provinsen var lenge ansett som sikkerhetsmessig stabil, men det er i løpet av de siste årene registrert en klar økning i antall sikkerhetsrelaterte hendelser. I 2008 registrerte ANSO to angrep fra opprørsgrupper, mens det i de tre første kvartalene i 2009 ble registrert 17. Ifølge ANSOs rapport for tredje kvartal i 2010 (2010a) har antallet angrep økt til 48.

Opprørsgrupper har ved flere anledninger satt opp kontrollposter på veien til Sheberghan, og det er rapportert om skattlegging av lokalbefolkning. Opprørsgruppene som også opererer i provinsene Faryab og Jawzjan, synes å stå sterkest i de nordlige og vestlige områdene av provinsen. ANSO rapporterer også om rene kriminelle grupperinger som kan være vanskelig å skille fra opprørerne (ANSO 2010b, c).

4.2.8 Faryab

Det synes å ha vært en klar forverring av sikkerhetssituasjonen i Faryab siden 2009. Provinsen ble tidligere ansett som relativt rolig. Ifølge ANSO (2010a) har antall angrep fra opprørsgrupper økt med 100 % fra 2009 til 2010 (186). Økningen er mest markant i provinsens sørvestlige distrikter, og det er rapportert om væpnede aksjoner i flere distrikter. Særlig i grenseområdene mellom provinsen Faryab og Baghdis omtales sikkerhetssituasjonen som dårlig.

Særlig distriktet Ghormach som ble overført Baghdis til Faryab i januar 2009, skal være preget av svak myndighetskontroll i kombinasjon med sterke opprørsgrupper. Norske styrker har vært involvert i en rekke sikkerhetsrelaterte hendelser i distriktet i løpet av 2010.

Ifølge ANSO (2010b, d) har majoriteten av sikkerhetshendelser funnet sted i distriktene Qaysar, Almat, Pashtun Kot, Bilchiragh og Dawlatabad, men iht. enkelte samtalepartnere er opprørsgrupper tungt til stede i de fleste av provinsens distrikter. Flere samtalepartnere peker på at det jevnlig er sikkerhetsrelaterte hendelser på veien til byen Mazar-e Sharif. Dagbladet meldte i november 2010 at ti personer hadde mistet livet i distriktet Khawja Sabz Posh i et selvmordsangrep, tretti personer skal ha blitt såret i angrepet. Angrepet blir beskrevet som det verste angrepet som har blitt gjennomført i provinsen (Rasch 2010).

Ifølge enkelte av samtalepartnerne er både uzbekere og turkmenere tilknyttet Taliban, og lokale makthavere i provinsen har i økende grad har inngått allianser med opprørsgrupper. En samtalepartner hevdet at pashtunere, som ble fordrevet etter talibanregimets fall og returnerte til provinsen i 2008, har bidratt til en forverring av sikkerhetssituasjonen.

Talibans skyggeguvernør ble drept høsten 2010. Ifølge ANSO skal opprørsaktiviteten på tross av dette ha fortsatt med uforminsket styrke (ANSO 2010c).

4.2.9 Jawzjan

Flere samtalepartnere mente at Jawzjan er en av de mer stabile provinsene, men at utviklingen ikke går i riktig retning.

ANSO (2010a) registrerte 47 angrep fra opprørsgrupper i årets første ni måneder; en økning på 27 % fra året før. Distriktene Darzab og Qush Tapa beskrives som en høyborg (stronghold) for opprørsgruppene.

Med unntak for de sydligste områdene av distriktet Shibirgan hvor det er registrert enkelte angrep, synes opprørsaktivitet ikke å prege de øvrige distriktene i provinsen. En markant reduksjon i antall angrep i provinsens nordlige distrikter i 2010, antas å ha sammenheng med at sentrale opprørere ble arrestert i løpet 2009.

4.3 VEST

Flere samtalepartnere beskriver sikkerhetssituasjon i vest som generelt forverret, med utspring i konflikter preget av mange faktorer; sterke kriminelle grupper involvert i narkotikatrafikk, en frustrert pashtunsk minoritet som utnyttes av opprørsgrupper, sterke lokale kommandanter, motstand mot sentralmyndighetene og viktige ferdselsårer i en strategisk betydningsfull region. Samtalepartnere peker på at det er bånd mellom kriminelle grupper og opprørere i vest.

Internasjonale styrkers offensiver i sør hevdes å ha bidratt til en generelt mer ustabil sikkerhetssituasjonen i vest, bl.a. ved at grupper med utspring i sør har etablert baser i vestregionen.

4.3.1 Farah

Ifølge UNHCR (intervju i Kabul, november 2010) er sikkerhetssituasjonen i Farah labil, preget av stor usikkerhet og et svakt myndighetsapparat. Distriktene øst i provinsen er preget av konflikten i Helmand, ved at Talibangrupper søker tilflukt i Farah. Veien mellom Herat og Farah er strategisk viktig for opprørsgruppenes ekspansjon fra sør.

I distriktene Bakwa og Pur Chaman er det ifølge ANSO (2010b) stor opprørsaktivitet, men gruppene opererer også i distriktene Bala Buluk, Gulistan og Pusht Rod. I Farah by har opprørsgrupper ved en rekke anledninger benyttet hjemmelagde bomber (IED) og det har i løpet av 2010 vært flere selvmordsbomber i byen. Opprørsgruppene har i tillegg til bombeaksjoner i større grad enn tidligere, aksjonert i form av direkte militære angrep.

Afghanske og internasjonale styrker har i løpet av høsten 2010 gjennomført flere operasjoner i provinsen, særlig i distriktet Bakwa.

4.3.2 Herat

Sikkerhetssituasjonen i Herat provins var i 2009 preget av en sterk økning i antall angrep fra opprørsgrupper, både i form av bombeaksjoner og militære framstøt mot internasjonale og afghanske styrker. Antall angrep økte med 100 % fra 2008 til 2009. ANSO (2010a) registrerte 229 angrep i 2009. Økningen i antall angrep har imidlertid ikke vedvart i 2010; i årets første ni måneder var det 201 angrep, mens det i samme periode i 2009 ble registrert 202 angrep. Det er rapportert om en rekke

sikkerhetsrelaterte hendelser på veinettet i provinsen og veibomber omtales som et stort problem som rammer mange sivile.

Ifølge en samtalepartner ble nylig en Talibangruppering i Herat by nedkjempet, noe som har medført at sikkerheten i byen og sentrale distrikter i provinsen har blitt bedre. AIHCR (intervju i Kabul, november 2010) mente at sikkerheten i byen og distriktene omkring er relativt bra, på tross av angrepet på en UNAMA-compound i Guzara-distriktet i oktober 2010. I en artikkel publisert av Institute for War & Peace Reporting (Saber 2010) hevdes det at situasjonen i Herat har forverret seg i løpet av høsten 2010 og at opprørerne nå er aktive i minst ti av provinsens 16 distrikter. Det er ikke konkretisert hvilke distrikter dette dreier seg om.

En talsmann for politiet antyder at antall sikkerhetshendelser har økt med 30 % de siste tre månedene. Han forklarer økningen med at opprørsgruppene er forsterket av grupper fra andre provinser, blant annet Badghis og Farah. Både Taliban- og Hezb-e-Islami-grupperinger opererer i provinsen.

Ifølge ANSO er situasjonen i Herat uforutsigbar, og opprørsgrupper er særlig aktive i de nordlige og nordøstlige distriktene. Opprørsgrupper står imidlertid også sterk og utfører aksjoner i de sørlige distriktene Shindand og Adraskan. Christi Sharif preges av en tilspisset konflikt mellom en lokal kommandant og opprørsgrupper. I områdene opp mot den iranske grensen bidrar ulike smuglernetter til usikkerhet (ANSO 2010b, c).

4.3.3 Badghis

Flere samtalepartnere uttrykte bekymring for situasjonen i Badghis. Flere grupper er involvert i væpnede konflikter i flere distrikter. Kombinasjonen av lokale, opportunistiske makthavere og kriminelle grupperinger innskrenker myndighetenes kontroll og gir opprørsgruppene stort spillerom.

Ifølge ANSO (2010a) var det 270 angrep fra opprørsgrupper i årets ni første måneder, noe som innebærer en økning på mer enn 50 % fra året før. Særlig distriktene Murghab og Muqur er preget av opprørsaktivitet. I løpet av høsten synes imidlertid gruppene å ha utvidet sitt operasjonsområde, blant annet ved aksjoner i distriktet Qala-i-Naw. Majoriteten av aksjonene er direkte militære angrep på afghanske eller internasjonale styrker.

Byggingen av den nasjonale "ringveien" er i ferd med å bli sluttført og kun én strekning i Baghdis gjenstår. Prestisjeprosjektet har imidlertid vist seg vanskelig å gjennomføre på grunn av usikkerheten som skapes av opprørsgruppene som opererer i området.

4.4 SØR

I desember 2009 kunngjorde president Barack Obama at USA ville sende ytterligere 30 000 soldater til Afghanistan. Mange av disse ble stasjonert i sør. Det ble i løpet av 2010 gjennomført store offensiver både i Kandahar og i Helmand. Operation Mosharak, den største militære operasjonen etter Talibanregimets fall, fant sted i Marjah (Helmand) i februar 2010.

På tross av de enorme ressursene som er kanalisert til de sørlige provinsene for å nedkjempe Taliban i denne fasen av krigen, er alle samtalepartnerne samstemte om

at situasjonen for den afghanske sivilbefolkningen i sør forverret seg i løpet av 2010. Koalisjonsstyrkens strategi synes i liten grad å ha redusert opprørsgruppens slagkraft. Strategien har heller ikke bidratt til å bedre de generelle forholdene for befolkningen eller redusert antall sivile ofre for konfliktrelaterte voldshandlinger. Sikkerhetsproblemene er betydelige også for den delen av sivilbefolkningen som forsøker å forholde seg nøytral til konflikten. Den humanitære situasjonen er kritisk og fraværet av store bistandsaktører i området gjør ikke forholdene enklere for befolkningen.

4.4.1 Kandahar og Helmand

På grunn av den ustabile sikkerhetssituasjonen i disse provinsene er det få uavhengige kilder som rapporterer fra området. AIHCR har kontor i Laskar Gah, men opplyser at organisasjonen har sparsom informasjon om hva som skjer.

Den av samtalepartnerne som antas å ha best kjennskap til den aktuelle situasjonen i området, opplyste at utenomrettslige drap er utbredt i Kandahar. Måltrettede drap av sivilister skjer daglig. Bortsett fra at personer med tilknytning til lokale myndigheter og politi, er svært utsatt, er det ifølge samtalepartneren, vanskelig å se noen klar offerprofil. Drapene utføres utelukkende for å skape frykt og å advare mot etablering av kontakt med myndighetene. Samtalepartneren mente at rettsbygningen i Kandahar by som er totalt fysisk isolert av barrikader, kan stå som et symbol på myndighetens svake posisjon i sør generelt og i provinsen spesielt. De som har mulighet, reiser eller etablerer familien utenfor området, ofte i Quetta i Pakistan. Enkelte samtalepartnere mente at Taliban-gruppene i området opererer i en relativt klar kommandostruktur fra Quetta-shuraen.

UNHCR (intervju i Kabul, november 2010) opplyste at 10 000 personer er identifisert som internt fordrevne i Kandahar, de fleste i Kandahar by. I Helmand er 25 000 registrert som internt fordrevne, majoriteten i Laskar Gah. Mange har forlatt Helmand og reist til Uruzgan eller Nimroz. De offisielle tallene for internt fordrevne i sør hevdes av flere samtalepartnere kun å dekke en beskjeden andel av de som faktisk er fordrevet i provinsene. En samtalepartner hevdet at mange sivile hadde søkt tilflukt i de store ørkenområdene sør i Kandahar.

På tross av det tunge internasjonale militære nærværet, gjennomførte opprørsgrupper i løpet 2010 en rekke aksjoner. I løpet av årets første ni måneder registrerte ANSO (2010a) 1179 og 956 angrep i henholdsvis Helmand og Kandahar.

4.4.2 Nimroz

Sikkerhetssituasjonen i Nimroz skiller seg vesentlig fra de øvrige provinsene i sør; begrenset internasjonalt militært nærvær og relativt få sikkerhetsrelaterte hendelser. Sikkerhetsutfordringene i provinsen er i stor grad knyttet til kriminelle nettverk, narkotika og smugling.

Det skal i november ha blitt avfyrt to raketter mot flyplassen i provinshovedstaden Zaranj, men ifølge ANSO (2010c) antas motivet bak angrepet å være ”drug-related”. Det er for øvrig rapportert om få sikkerhetsrelaterte hendelser fra Zaranj.

De fleste konfliktrelaterte hendelsene i provinsen synes å være lokalisert til Khash Rod. Det er både registrert bombeaksjoner og direkte angrep på politi og andre representanter for myndighetene (ANSO 2010c, d).

I løpet av de ni første månedene i 2010 registrerte ANSO 97 angrep initiert av opprørsgrupper, som viser en forholdsmessig nedgang på 4 % fra samme periode i 2009. Både et i utgangspunktet lavt og et redusert antall registrerte sikkerhetshendelser, innebærer at Nimroz er et unntak fra den generelle negative utviklingen i Afghanistan.

4.4.3 Uruzgan

Sikkerhetssituasjonen i Uruzgan omtales som uoversiktlig. AIHCR har kontor i provinshovedstaden Tirin Kot, men sikkerheten på veiene gjør det vanskelig å komme ut til de øvrige distriktene. UNHCR og AIHCR (intervjuer i Kabul, november 2010) mente at myndighetenes tilstedeværelse er av symbolsk karakter. Flere grupper har kontrollen i ulike områder av provinsen.

Ifølge ANSO økte omfanget av aksjoner med 83 % i de ni første månedene av 2010 til 266 angrep (ANSO 2010a). Det var tre selvmordsangrep i 2010, et stort antall bombeeksplosjoner (IED), samt flere aksjoner mot politi og provinsmyndigheter. Likeledes var det en rekke sikkerhetshendelser både i oktober og november 2010.

Ifølge UNHCR og AIHCR har Taliban angrepet hazaraer i distriktet Khas Uruzgan, på bakgrunn av beskyldninger om samarbeid med internasjonale styrker. Mange skal ha forlatt distriktet.

4.5 ØST

I de fleste områder i øst er myndighetenes tilstedeværelse av symbolsk karakter, og det er ulike lokale grupper og opprørsgrupper som har kontroll. Opprørsgruppene som opererer i øst er mer fragmentert enn i sør. Internasjonale styrker har mer enn 30 000 soldater i området, og det er hyppige trefninger i mange områder.

UNHCR (intervju i Kabul, november 2010) mener at det generelt er sivilbefolkningen i østområdene av provinsene som ligger nærmest den pakistanske grensen, som har det mest problematisk rent sikkerhetsmessig.

4.5.1 Zabul

Ifølge ANSO (2010a) ble det registrert 295 angrep i Zabul i løpet av de ni første månedene av 2010, en økning på 33 % sammenliknet med det foregående året. Samtidig er svært mange sikkerhetsrelaterte hendelser i provinsen initiert både av internasjonale og afghanske sikkerhetsstyrker. En av samtalepartnere mente at sikkerhetssituasjonen var spesielt vanskelig i Zabul fordi det er så mange lokale grupperinger med ulike alliansepartnere.

4.5.2 Paktika, Paktia og Khost

Flere samtalepartnere peker på at opprørsgruppene i disse tre provinsene er fragmenterte. I store områder er situasjonen for sivilbefolkningen svært vanskelig. Omfanget av krigshandlinger er omfattende og de humanitære forholdene er kritiske.

I løpet av de første ni månedene av 2010 ble det registrert vesentlig økning i antall angrep fra opprørsgrupper; alle de tre provinsene hadde en økning på 50 % sammenlignet med 2009. De tre provinsene er alle blant de ti provinsene hvor det er registrert flest aksjoner fra opprørsgrupper. Det hersket bred enighet om at sikkerheten for sivile er svært dårlig i alle provinsene.

4.5.3 Kunar

Kunar ble omtalt som enten en ustabil eller utrygg provins, og enkelte av provinsens indre områder er blant de voldeligste i hele Afghanistan. Det er hyppige trefninger mellom amerikanske ISAF-soldater og opprørere og myndighetene har ikke kontroll ut over de 14 distriktssentrene.

Kunar har vært sikkerhetsmessig svært ustabil over lenger tid. Både i 2008 og 2009 var Kunar den provinsen hvor det ble registrert flest angrep initiert av opprørsgrupper. I 2010 er situasjonen uendret (ANSO 2010a). ANSO har ikke registrert flere angrep i noen annen provins; totalt 1167 i årets ni første måneder.

4.5.4 Laghman

Flere av samtalepartnerne beskrev sikkerhetssituasjonen i Laghman som uforutsigbar og skiftende. Både Talibangrupper og Hezb-e-Islami opererer i provinsen. Opprørsgrupper opererer i tett samarbeid med lokale maktpersoner. Konfliktbildet er preget av stammekonflikter og jordkonflikter, i tillegg til konflikten mellom opprørere og myndigheter og internasjonale styrker. Hovedveien mellom Jalalabad og Kabul går gjennom distriktet Qaraghayi. Opprørsgrupper angriper afghanske og internasjonale styrker, samt konvoier med drivstoff og andre forsyninger som ferdes på veien.

I årets første ni måneder økte antall angrep fra opprørsgrupper med 15 %, til 141 angrep (ANSO 2010a). Provinshovedstaden Mehtaralam hadde i oktober sitt første selvmordsangrep og i løpet av høsten har det vært tegn som kan tyde på at opprørsgruppene er i stand til å gjennomføre mer komplekse og intensive angrep en tidligere.

4.5.5 Nangarhar

I henhold til en av samtalepartnerne, har Taliban tradisjonelt hatt en relativt svak posisjon Nangarhar. Andre grupper som Hezb-e-Islami har vært aktive i provinsen og støttes av en vesentlig andel av befolkningen. Pashtunerne i provinsen identifiserer seg ikke nødvendigvis med pashtunerne i områdene i sør.

Nangarhar har vært gjenstand for et økende antall angrep. I de tre første kvartalene i 2010 ble det registrert 389 angrep initiert av opprørsgrupper, hvilket innebærer en økning på 60 % sammenlignet med året før (ANSO 2010a). Det er særlig de sørlige og sørøstlige distriktene i provinsen som er preget av opprørsgruppenes tilstedeværelse og aksjoner. Internasjonale og afghanske sikkerhetsstyrker har gjennomført flere aksjoner i de sørlige områdene i løpet av høsten 2010, spesielt i distriktene Sherzad og Khogyani. Et relativt stort antall opprørere, også kommandanter på mellomledernivå, er drept (ANSO 2010b, c).

På tross av enkelte angrep beskrives sikkerhetssituasjonen i Jalalabad by av samtalepartnerne som relativt stabil. Rapportene fra ANSO indikerer imidlertid at byen er under et sterkere press enn tidligere.

Hovedveien mellom Kabul og Jalalabad er en svært viktig ferdselsåre. Samtalepartnere opplyser at angrep på veien primært finner sted på kveld- og nattestid. En samtalepartner mente at sikkerhetsyrkene er til stede om dagen, mens ulike grupper som råder grunnen etter mørkets frembrudd. Det er også rapport om sporadiske veibomber på hovedveien mellom Jalalabad og Torkham.

4.5.6 Nuristan

Den generelle sikkerhetssituasjon i provinsen er svært ustabil. Situasjonen hevdes å være mest problematisk i distriktene Bargi Matal, Wama og Waigal, men det er også registrert mange sikkerhetsrelaterte hendelser Kamdesh. Myndighetenes posisjon i provinsen omtales som svak.

En samtalepartner som opprinnelig kommer fra Nuristan, mente at sivilbefolkningen i mange områder står under kontinuerlig krysspress mellom opprørsgrupper og lokale grupper med tilknytning til både til Hezb-e-Islami og Taliban.

I henhold til ANSOs registreringer var det en reduksjon på 43 % i antall angrep fra opprørsgrupper i løpet av de første ni månedene i 2010 (ANSO 2010a). Dette gir neppe grunnlag for å anse sikkerhetssituasjonen for sivile som bedret, men heller et resultat av at opprørsgruppene har fått relativt bedre kontroll.

Store grupper er internt fordrevet i Nuristan (UNHCR, intervju i Kabul, november 2010). I tillegg til den vanskelige sikkerhetssituasjonen, hevdes det at jordkonflikter og stammekonflikter fører til at mange velger å forlate sine hjemsteder.

5. REFERANSER

Skriftlige kilder:

- AIHRC, dvs. Afghanistan Independent Human Rights Commission (2010, 8. august). *Civilian Casualty Figure; First Seven Months of 2010*. Kabul: AIHRC. Tilgjengelig fra http://www.aihrc.org.af/2010_eng/Eng_pages/Reports/Thematic/Civilian_Casualties_Jan_Jul31_2010.pdf [lastet ned 10. desember 2010]
- Afghanistan News Center (2010, 8. mars). 120 militants of Taliban rival faction join gov't in N. Afghanistan. *Afghanistan News Center*. Tilgjengelig fra <http://www.afghanistannewscenter.com/news/2010/march/mar82010.html#12> [lastet ned 10. januar 2011]
- ANSO, dvs. The Afghanistan NGO Security Office (u.å.). Welcome to ANSO. Kabul: ANSO. Tilgjengelig fra <http://www.afgnso.org/> [lastet ned 20. januar 2011]
- ANSO (2010a, oktober). *Quarterly Data Report, Q. 3 2010*. Kabul: ANSO. Tilgjengelig fra [http://www.afgnso.org/2010Q/ANSO%20Quarterly%20Data%20Report%20\(Q3%202010\).pdf](http://www.afgnso.org/2010Q/ANSO%20Quarterly%20Data%20Report%20(Q3%202010).pdf) [lastet ned 10. januar 2011]
- ANSO (2010b, 16. -30. november). *The ANSO Report – Issue 37, 16-30 November 2010*. Kabul: ANSO. Tilgjengelig fra [http://www.afgnso.org/2010/The%20ANSO%20Report%20\(16-30%20November%202010\).pdf](http://www.afgnso.org/2010/The%20ANSO%20Report%20(16-30%20November%202010).pdf) [lastet ned 10. januar 2011]
- ANSO (2010c, 1. - 15. november). *The ANSO Report – Issue 37, 1. 15. November 2010*. Kabul: ANSO. Tilgjengelig fra [http://www.afgnso.org/2010/The%20ANSO%20Report%20\(1-15%20November%202010\).pdf](http://www.afgnso.org/2010/The%20ANSO%20Report%20(1-15%20November%202010).pdf) [lastet ned 10. januar 2011]
- ANSO (2010d, 16. – 31. oktober). *The ANSO Report – Issue 37, 1. 15. November 2010*. Kabul: ANSO. Tilgjengelig fra [http://www.afgnso.org/2010/The%20ANSO%20Report%20\(16-31%20October%202010\).pdf](http://www.afgnso.org/2010/The%20ANSO%20Report%20(16-31%20October%202010).pdf) [lastet ned 19. januar 2011]
- AKE Ltd (2010a, 20. april). *Afghanistan – Security Risk Profile*. London: AKE Ltd.

[Elektronisk abonnementstjeneste]
- AKE Ltd (2010b, 12. august). *Afghanistan – Security Risk Profile*. London: AKE Ltd.
- AKE Ltd (2010c, 9. august). *Afghanistan – Security Risk Profile*. London: AKE Ltd.
- Arian, W. (2010, 17. oktober). A military Offensive to be Launched in N. Takhar Province. *TOLOnews*. Tilgjengelig fra

<http://www.tolonews.com/en/afghanistan/802-a-military-offensive-to-be-launched-in-n-takhar-province-> [lastet ned 10. januar 2011]

- Center for Strategic & International Studies (2010, 24. november) The War in Afghanistan. *Center for Strategic & International Studies*. Tilgjengelig fra http://csis.org/files/publication/101202_AfghanNov2010Dod1230.pdf [lastet ned 12. januar 2011]
- ChinaDaily (2011, 2. januar). 1,292 Afghan police killed in 2010. *ChinaDaily*. Tilgjengelig fra http://www.chinadaily.com.cn/world/2011-01/02/content_11786771.htm, (lastet ned 24. januar 2011)
- Faramarz, A. W. (2010, 15. september). Taliban Challenge UN on Casualty Figures. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/taleban-challenge-un-casualty-figures> [lastet ned 5. januar 2011]
- Hakimi, M. H. (2010, 13. oktober). Attacker killed in first-ever suicide blast in Ghor. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2010/10/13/attacker-killed-first-ever-suicide-blast-ghor> [lastet ned 29. desember 2010]
- Hasan, S. S. (2010, 18. november). Afghan rebel group truce terms. *BBC News South Asia*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-south-asia-11773520> [lastet ned 6. januar 2011]
- ICasualties.org (2010, november). Operation Enduring Freedom. *ICasualties*. Tilgjengelig fra <http://www.icasualties.org/OEF/Index.aspx> (lastet ned 16. november 2010)
- ICRC, dvs. International Committee of the Red Cross (2010, 15. desember). *Afghanistan: a people trapped between sides*. Geneve: ICRC. Tilgjengelig fra <http://www.icrc.org/eng/resources/documents/news-release/2010/afghanistan-news-2010-12-15.htm> [lastet ned 16. desember 2010]
- IDMC, dvs. International Displacement Monitoring Centre (2010, 31. mars). *240,000 conflict-induced IDPs (March 2010)*. Geneve: IDCM. Tilgjengelig fra [http://www.internal-displacement.org/idmc/website/countries.nsf/\(httpEnvelopes\)/7BF2B87C0BBCFE1EC1257707002C3834?OpenDocument](http://www.internal-displacement.org/idmc/website/countries.nsf/(httpEnvelopes)/7BF2B87C0BBCFE1EC1257707002C3834?OpenDocument) (lastet ned 24. januar 2011)
- ISAF, dvs. International Security Assistance Force (2010a, 26. april). *Taliban Reintegrated in Baghlan*. Kabul: ISAF. Tilgjengelig fra <http://isaf-live.webdrivenhq.com/article/isaf-releases/taliban-reintegrated-in-baghlan.html> [lastet ned 6. januar 2011]
- ISAF (2010b, 15. juli). *Day Kundi Residents Push Out Insurgents Through Local Policing Initiative*. Kabul: ISAF. Tilgjengelig fra <http://www.isaf.nato.int/article/isaf-releases/day-kundi-residents-push-out-insurgents-through-local-policing-initiatives.html> [lastet ned 6. januar 2011]
- ISAF (2010c, 14. desember). *Troop numbers and contribution*. Kabul: ISAF. Tilgjengelig fra <http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/index.php> [lastet ned 20. januar 2011]

- Nichols, M., Shalizi, H. (2011, 3. januar). 9381 Afghans killed in 2010. *Independent Online*. Tilgjengelig fra <http://www.iol.co.za/news/world/9381-afghans-killed-in-2010-1.1007408> (lastet ned 24. januar 2011)
- OCHA, dvs. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2010, 30. april). *Humanitarian Infograms Afghanistan: January – March 2010*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/country,,OCHA,,AFG,4562d8cf2,4c5124c12,0.html> [lastet ned 11. januar 2011]
- Rasch, J. S. (2010, 5. november). 16-årig selvmordsbomber drepte ti i Faryab. *Dagbladet*. Tilgjengelig fra <http://www.dagbladet.no/2010/11/05/nyheter/utenriks/terror/afghanistan/isaf/14162119/> [lastet ned 6. januar 2011]
- Ruttig, T. (2010, 18. juni). *A new Taleban Front?* Kabul: Afghanistan Analyst Network. Tilgjengelig fra <http://aan-afghanistan.com/index.asp?id=831> [lastet ned 29. desember 2010]
- Rubin, A. J. (2010, 8. oktober). Afghan Governor Is Killed in Blast at Mosque. *The New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2010/10/09/world/asia/09afghan.html?_r=1 [lastet ned 19. januar 2011]
- Saber, S. (2010, 9. november). Alarm at Wave of Attacks in Heart. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/alarm-wave-attacks-herat> [lastet ned 5. januar 2011]
- Schmitt, E. (2010, 26. desember). Taliban Fighters Appear Blunted in Afghanistan. *The New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2010/12/27/world/asia/27policy.html?_r=2&hp [lastet ned 29. desember 2010]
- TOLONews (2010, 16. oktober). Huge Operations to Start in Balkh: Governor. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/792-huge-operations-to-start-in-balkh-governor> [lastet ned 10. januar 2011]
- Trofimov, Y. (2010, 26. desember). U.N. Maps Out Afghan Security. *The Wall Street Journal*. Tilgjengelig fra <http://online.wsj.com/article/SB10001424052970203568004576043842922347526.html> [lastet ned 29. desember 2010]
- UNHCR (2008, 6. oktober). *Afghanistan Security Update Relating to Complimentary Forms of Protection*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/country,,,COUNTRYPOS,AFG,4562d8cf2,48ea34872,0.html> [lastet ned 10. januar 2011]
- UNHCR (2009, juli). *Eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum Seekers from Afghanistan*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=search&docid=4a6477ef2&skip=0&query=UNHCR%20guidelines%20afghanistan> [lastet ned 10. januar 2011]

- UNHCR (2010, 17. desember). *Eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum Seekers from Afghanistan*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=search&docid=4d0b55c92&skip=0&query=UNHCR%20guidelines%20afghanistan> [lastet ned 10. januar 2011]
- UNAMA, dvs. UN Assistance Mission in Afghanistan (2010a, januar). *Afghanistan – Annual Report on protection of Civilians in Armed Conflict, 2009*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/Protection%20of%20Civilian%202009%20report%20English.pdf> [lastet ned 10. januar 2011]
- UNAMA (2010b, august). *Afghanistan - Mid Year Report 2010 Protection of Civilians in Armed Conflict*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/Publication/August102010_MID-YEAR%20REPORT%202010_Protection%20of%20Civilians%20in%20Armed%20Conflict.pdf [lastet ned 10. januar 2011]
- UNSC, dvs. UN Security Council (2010a, 14. september). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra <http://www.scribd.com/doc/37848850/The-situation-in-Afghanistan-and-its-implications-for-international-peace-and-security-UN-Sec-Gen-report> [lastet ned 10. januar 2011]
- UNSC (2010b, 10. desember). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra http://www.humansecuritygateway.com/documents/UNGA_A65612_S2010630_SituationinAfghanistanandItsImplicationsforInternationalPeaceandSecurity.pdf [lastet ned 10. januar 2011]
- Zaheer, A. (2010, 2. november). Senators concerned at Badakhshan security. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://beta.pajhwok.com/en/2010/11/02/senators-concerned-badakhshan-security> [lastet ned 10. januar 2011]

Muntlige kilder

- Boasso, Marco. Chief of Mission, International Organization for Migration (IOM). Møte i Kabul 9. november 2010.
- Den norske ambassaden i Kabul. E-post 5. mai 2010.
- Eckart, Schiewek. Senior Information Analyst, UN Department of Safety & Security (UNDSS). Møte i Kabul 11. november 2010.
- Finstad, Lars Christian. Assistant Chief of Police. Norwegian Project for Support of the Police in Afghanistan. Møte i Kabul 9. november 2010.

- Foster, Simon. Country Director, Norwegian Afghanistan Committee (NAC). Møte i Kabul 7. november 2010.
- Gagnon, Georgette. Director, Human Rights Unit, UN Assistance Mission Afghanistan (UNAMA). Møte i Kabul 11. november 2010.
- Garvey, Gerry. Chief of Water and Sanitation, Danish Committee for Aid to Afghan Refugees (DACCAR). Møte i Kabul 10. november 2010.
- Gopal, Sharma. Deputy Representative, UNICEF. Møte i Kabul 7. november 2010.
- Kanstrup-Jensen, Anette. Country Director, Norwegian Church Aid (NCA). Møte i Kabul 6. november 2010.
- Luz, Jose Sieber. Protection Officer, UNHCR. Møte i Kabul 9. november 2010.
- Mahmodi, M. M. Executive Director, Afghanistan Independent Human Rights Commission (AIHRC). Intervju i Kabul 10. november 2010.
- Olsen, Charlotte Esther. Country Director, Norwegian Refugee Council (NRC). Møte i Kabul 10. november 2010.
- Pitt, Timothy. Head of Office, UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA). Møte i Kabul 8. november 2010.
- Rahim Sayedjan, Abdul. Deputy Minister, Ministry of Refugees and Repatriation (MORR). Møte i Kabul 6. november 2010.
- Stocker, Reto. Head of Delegation, International Committee of the Red Cross (ICRC). Møte i Kabul 8. november 2010.
- Wiles, Royce. Coordinator, Information Resources, Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU). Møte i Kabul 8. november 2010.
- Giustozzi, Antonio (2010, 25. november) *The Taliban: aspects of their modus operandi*.

Foredrag for Landinfo i Oslo, 25. november 2010. Dr Antonio Giustozzi er blant annet tilknyttet London School of Economics and Political Science.

6. VEDLEGG

VEDLEGG 1: PRESENTASJON AV KILDER, PUBLIKASJONER OG PARAMETRE

Denne rapporten baserer seg på informasjon som ble innhentet under Landinfos besøk Kabul i november 2010. Landinfo hadde bl.a. samtaler med representanter for International Committee of the Red Cross (ICRC), International Organization for Migration (IOM), Norwegian Refugee Council, Afghanistan, Ministry of Refugees and Repatriation (MORR), UNHCR Afghanistan, Den norske Afghanistankomiteen, Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC), United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA), United Nations Department of Safety and Security (UNDSS), Danish Committee for Aid to Afghan Refugees (DACAAR), Kirkens Nødhjelp (KN) og UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA). Delegasjonen hadde anmodet om et møte med ISAF, men ISAF ønsket ikke å møte delegasjonen under henvisning til manglende sikkerhetsklarering.

Problemstillinger knyttet til kilder som rapporterer om sikkerheten for den afghanske sivilbefolkningen ble drøftet særskilt med møtepartnerne. ANSO ble av flere møtepartnere ansett å være en nøytral og pålitelig kilde. Selv om hovedfokuset til ANSO er sikkerheten for humanitære organisasjoner, mente flere samtalepartnere at informasjonen også er relevant som grunnlag for vurderinger av siviles sikkerhetssituasjon.

ANSO rapporterer regelmessig og presenterer detaljert informasjon på provinsnivå. Det er imidlertid en svakhet ved ANSO-rapportene at de ikke rapporterer om hendelser initiert av internasjonale og afghanske styrker.

I tillegg refererer rapporten skriftlige kilder som anses å være troverdige og relevante. Gjennomgående er det et problem at kildene i liten grad oppgir hvilke kilder de selv bruker. Det er også gjennomgående at kildene ikke fokuserer på sikkerheten for sivile afghanere spesielt, og at informasjonen ikke er på relatert til situasjonen på provins og distriktsnivå.

UNHCR

Inntil oktober 2008 vurderte UNHCR (FNs Høykommissær for flyktninger), som eneste organisasjon, sikkerhetssituasjonen for sivile afghanere i de ulike områdene og distriktene i Afghanistan. UNHCRs siste "Afghanistan Security Update Relating to Complementary Forms of Protection" er fra oktober 2008. Etter oktober 2008 har UNHCR publisert to "UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum Seekers from Afghanistan", henholdsvis i juli 2009 og desember 2010. Ingen av disse gir vurderinger av sikkerhetssituasjonen for den afghanske sivilbefolkningen på distrikts- eller provinsnivå (se UNHCR 2008; 2009; 2010).

Andre FN-kilder: UNAMA, FNs Generalsekretær / Sikkerhetsrådet / UNDSS

UN Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) har som hovedoppgave å fremme fred og stabilitet i Afghanistan ved å lede og koordinere den internasjonale tilstedeværelsen i landet. UNAMA arbeider dessuten tett med afghanske myndigheter. En del av UNAMAs mandat er *“to monitor the situation of civilians, to coordinate efforts to ensure their protection”* (UNAMA 2010b). UNAMA etablerte i januar 2009 en database hvor sikkerhetsrelaterte hendelser som omfatter sivile blir registrert. Tallene skiller mellom sivile drept av opprørsgruppene og de internasjonale styrkene eller afghanske sikkerhetsstyrker, men UNAMAs rapporter er ikke brutt ned på provins- og distriktsnivå.

FNs generalsekretær rapporterer kvartalsvis til FNs sikkerhetsråd om situasjonen og utviklingen i Afghanistan og fremdriften i FNs innsats i landet. Disse rapportene *“The Situation in Afghanistan and its implications for international peace and security”* inneholder et generelt avsnitt om utviklingen i sikkerhetssituasjonen. Redegjørelsene inneholder imidlertid ikke systematisk innhentet informasjon verken i forhold til parametere eller geografi. Rapportene er begrenset i den forstand at de peker på den seneste, og etter FNs mening, viktigste utviklingen.

UN Department for Safety and Security (UNDSS) monitorer sikkerhetshendelser og sikkerhetssituasjonen i alle provinser i Afghanistan for å ivareta FN-ansattes sikkerhet i landet. Informasjonen er dessverre ikke offentlig tilgjengelig.

NATO/ISAF

International Security Assistance Force (ISAF) består av soldater fra 47 land og skal bl.a. bistå de afghanske myndighetenes arbeid for å skape stabilitet og sikkerhet i landet. ISAF monitorerer fortløpende krigshandlinger og tap av egne og afghanske soldater/politi, samt Taliban og andre opprørsgruppers tap. Informasjonen er ikke tilgjengelig.

NATO/ISAFs årsrapport for 2009 er offentlig tilgjengelig. I tillegg til å være utdatert gir rapporten ingen systematisk vurdering av provins- og distriktsvise forskjeller i sikkerhetssituasjonen.

Imidlertid legger ISAF fortløpende ut meldinger om hendelser som anses å være av interesse. Enkelte slike er referert i rapporten.

The Afghanistan NGO Safety Office (ANSO)

ANSO monitorerer sikkerhetssituasjonen for humanitære organisasjoner (utenlandske og afghanske) i hele Afghanistan. Formålet er å formidle uavhengig, valid og pålitelig informasjon om sikkerheten for de humanitære organisasjonene, slik at disse kan ivareta egen sikkerhet og derved bedre forutsetningene for å yte humanitær bistand (ANSO u.å.). ANSO publiserer kvartalsvise rapporter om utviklingen i sikkerhetssituasjonen, samt nyhetsbrev hver 14 dag. Disse inneholder oversikter over angrep på NGOer og øvrige sikkerhetsrelaterte hendelser utført av kriminelle grupper og regjeringsfiendtlige grupper. ANSO baserer i stor grad rapportene på informasjon formidlet gjennom eget kontaktnett, dvs. at NGOer melder inn hendelser. ANSO bruker parameteret *“security incidents”* (sikkerhetsrelaterte hendelser), men det er ingen systematisk spesifisering av hvilke typer hendelser.

Andre kilder

I tillegg til de faste publikasjonene beskrevet over, inkluderer denne rapporten relevant informasjon fra enkeltstående publikasjoner fra andre kilder. Dette vil være publikasjoner om ulike tema og problematikk som ikke utgis på jevnlig basis, og omfanget av slik informasjon i rapportene vil derfor variere.

VEDLEGG 2: BREV TIL UNHCR FRA LANDINFO 22. APRIL 2010

Landinfo
Att: Geir-Aage Neerbye
Storgata 33A
Postadresse:
PB 8108 Dep, N-0032 Oslo
landinfo@landinfo.no

United Nations High Commissioner for Refugees
Case Postale 2500
CH-1211 Genève 2 Dépôt
Suisse
visitors@unhcr.org; postmaster@unhcr.org

Ref.: 10/1688

Oslo, 22.04.2010

AFGHANISTAN: UNHCR's Security Assessments and Guidelines.

Landinfo considers UNHCR to be a most relevant international source for COI information. In addition, Norwegian Immigration Policy is based on guidelines underlining that all decisions always should take into consideration UNHCR's competence, experience and views on refugee related issues. Landinfo therefore kindly asks UNHCR to share with us its information on sources, data-collection and evaluation of information concerning the security of civilians in an Afghan context.

Until the 6th October 2008, UNHCR made explicit assessments of the security situation for civilians in all of the 397 districts of Afghanistan. UNHCR advocated complementary forms of protection for persons originating from areas considered insecure for civilians by the UNHCR.

In July 2009, UNHCR stated that they were no longer in a position to designate areas where there is "a serious and indiscriminate threat to the life, physical integrity or freedom of Afghans as a result of generalized violence or events seriously disturbing public order." From July 2009, the Norwegian Country of Origin Information Centre (*Landinfo*) has received several requests from the Norwegian Immigration Authorities regarding up-dated information on the security situation - on district level - for civilians in Afghanistan.

During the last one and a half years Landinfo has completed comprehensive enquiries and research, but has so far not succeeded in finding competent and reliable sources capable of providing relevant, valid and updated information on the security situation for civilians on district level in Afghanistan (all 397 districts).

UNHCR's Security Update from October 2008 presents the categories of information that provide a basis for its security assessments:

- *Systematic acts of intimidation, involving arbitrary killings, abductions and other threats to life, security and liberty, by anti-government elements and by regional warlords, militia*

Landinfo - Country of Origin Information Centre
Storgaten 33 A
Postboks 8108 Dep.
0032 Oslo

Phone no. 23 30 90 45
Fax 23 30 90 00
E-mail landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Bankkontonr. 7694 05 10712
Organisasjonsnr. 974760746

commanders and criminal groups. UNHCR considers that Afghans should not be expected to travel through unsafe areas to reach their final destination in view of the increased insecurity even on main arterial routes.

- *Attacks by anti-government elements, including foreign fighters inter alia through the increased and consistent use of asymmetric tactics (IED on the roads, missile attacks, bombs and suicide bomb attacks), attacks on "soft targets" such as schools and teachers, religious figures, health community (health centres and staff) and aid workers;*
- *Military operation in places where the AGE have been reported or have established a known presence;*
- *Religious and tribal conflicts, conflicts over the use of pasture land and inadequate responses by the central government to address violence and protect civilians.*
- *Illegal land occupation and confiscation with limited possibilities for redress;*

The incidence and precise nature of the threats varies by region and province. Several of the above mentioned threats have consistently been observed or reported in the past months in the below mentioned parts of Afghanistan.

Landinfo's enquiries have revealed that it is virtually impossible to obtain any relevant information about the security for civilians for a great number of the districts of Afghanistan. An assessment of the general security situation on district level has to be based on information on several parameters (cf. the above mentioned categories). Furthermore, in our experience, only very limited information on a few parameters are available for a considerable number of additional districts. Even for areas with a stable presence of responsible and reliable national and international non-military sources, it's a daunting task to collect relevant information about the security situation for Afghan civilians. Landinfo's experiences coincide with lessons learned by other national COI Units in Europe.

UNHCR seems to have been able to collect (at least until October 2008) a sufficient amount of relevant, reliable and valid information on several security related parameters for all 397 districts. This assumption is based on the fact that UNHCR in the period between May 2005 and October 2008 made qualitative security assessments for every single district in Afghanistan. The requests Landinfo has received are a consequence of the fact that the Norwegian Immigration Authorities no longer have access to UNHCR's adequate information and assessment of security for civilians on district level. As a consequence - in the period following July 2009 - a need has evolved to collect updated information, in order to make well-founded evaluations, comparisons and security assessments for all districts.

Based on Landinfo's experiences during the last one and a half years, we therefore kindly ask UNHCR to share with us your knowledge and experience from collection of security-related information on district level. What methods were used to collect valid and trustworthy information on all the security related categories mentioned above? What kind of trustworthy competent sources were available to UNHCR in remote districts with a small international non-military presence or none at all? How did UNHCR verify the information received? How did UNHCR operationalize and count categories as *Religious and tribal conflicts* or *Illegal land occupation and confiscation with limited possibilities for redress*?

Furthermore, Landinfo would like to ask UNHCR to shed light on how the collected security related information (that was considered relevant for an evaluation of the civilians security in a

district) was analyzed. How was quantitative information about different kinds of incidents counted, measured and considered? Did UNHCR consider some categories of incidents as more relevant for civilian security than others? The most important issue from Landinfo's point of view, is the relationship between quantitative information collected and UNHCR's qualitative assessments. It would be of great interest if UNHCR could elaborate on the guidelines used when the security situation (for civilians) in a district changed from secure to insecure.¹

According to information received by Landinfo, UNHCR's *Security Updates* were of great importance for decisions related to individual claims for asylum from Afghans citizens. It seems to be the intention of Norwegian Immigration Authorities to pursue the standards set by UNHCR. This includes the local level (district wise) of COI on security in Afghanistan. Landinfo's main area of responsibility is furnishing the Norwegian Immigration Authority with relevant, valid and reliable COI, but as explained above, we have not been capable of responding in a satisfactory manner to requests regarding civilians' security situation on district level in Afghanistan. Landinfo therefore sincerely hope that UNHCR will share with us valuable information on collection and assessment of information concerning the security of Afghan civilians.

Yours' sincerely

Geir-Aage Neerbye
Regional Advisor Asia

COPY:

Immigration Appeals Board (UNE), Att: Head of Section Ingunn Halle - iha@une.no
Directorate of Immigration (UDI), Att: Head of Section Per Kristian Strand - pcst@udi.no
UNHCR Regional Office for the Baltic and Nordic Countries - swest@unhcr.org
UNHCR, Kabul, Att: Senior Protection Officer Kevin Allen - Allen@unhcr.org
Norwegian Embassy, Kabul, Att: Immigration Attaché Trygve Vold - Trygve.Vold@mfa.no

¹ UNHCR advocated complementary forms of protection for persons originating from areas considered insecure for civilians by the UNHCR.

VEDLEGG 3: SVAR FRA UNHCR TIL LANDINFO 21. DESEMBER 2010

Dear *,

Apologies for the late response, we have been busy with the Afghanistan draft amongst other priorities and our Field colleagues have been swamped as well. Regarding the security updates our Bureau for Asia and Pacific has confirmed that the security updates will no longer be published due to resource constraints and the volatility of the security situation. They are not able to cope and keep up to date all the information in a timely and predictable fashion.

Regarding sources, the eligibility guidelines illustrate that we rely on a wide array of material, much of it public and some of it internal. The authority given to UNHCR's guidelines is also grounded on the fact that we see many claims in different operations around the country of origin, and we have people on the ground as well. We also rely on information we cannot share outside of UNHCR due to vulnerabilities of those sources and our operations/presence in the country of origin. Some of the information is gathered as primary evidence by UNHCR. Much of the information is also primary and secondary evidence gathered by other UN actors on the ground and partner agencies. We may not cite them directly in our public materials. It should be noted that these materials tend to be mainly corroborative of what is in the public domain with the exception of very specific quantitative results. This is why the guidelines contain a vast collection of citable references from a wide range of sources to which we contribute our own knowledge and information.

It should also be noted that many sources of COI also must protect their sources including State publishers such as the US Department of State and others.

In terms of the notions of equality of arms and full transparency it has to be said that the balance shifts when the security and safety of individuals is concerned.

Does this help at all in answering your query? I look forward to seeing you at the next IGC COI WG!

best regards

*

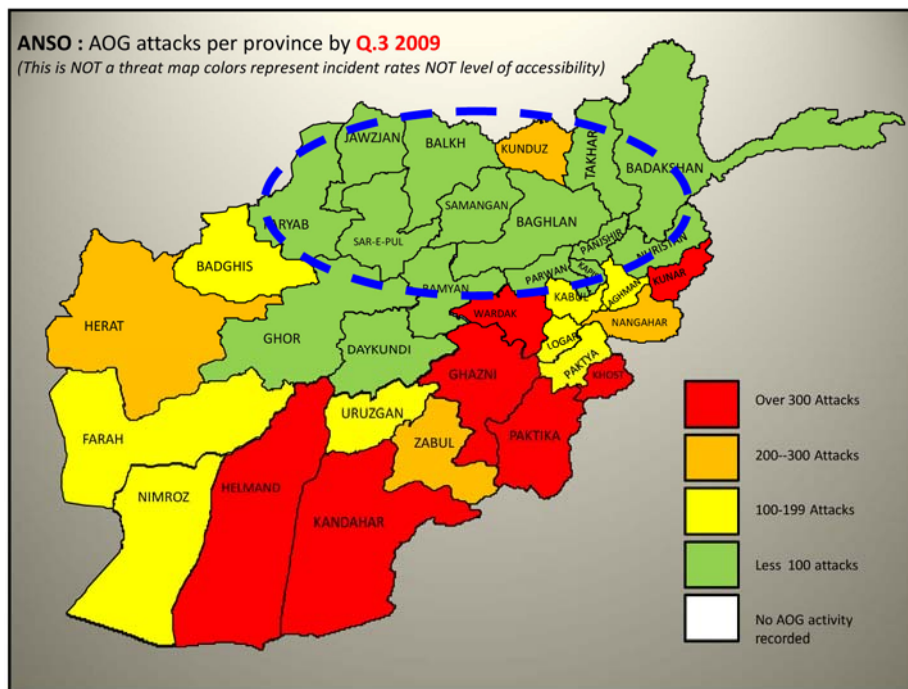
VEDLEGG 4: KART OG GRAFISKE FREMSTILLINGER AV SIKKERHETSRELATERTE FORHOLD I AFGHANISTAN

2.3 Growth in AOG Attack Rates (Actual)

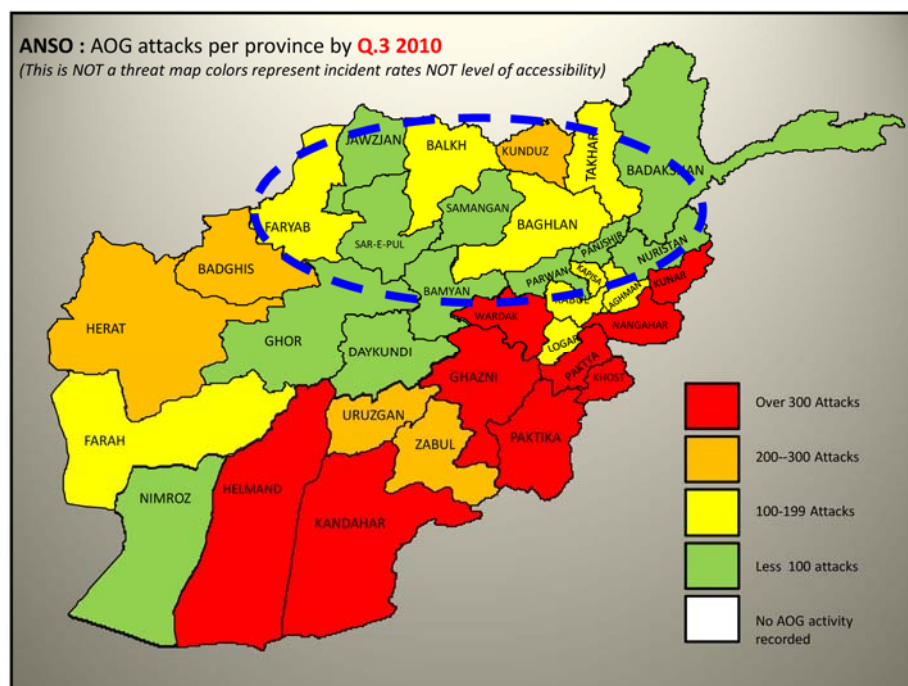
PROVINCE	# Attacks by Q3		% Change		PROVINCE	# Attacks by Q3		% Change	
	2008	2009				2009	2010		
SAR-E PUL	2	17	750%	Above Average	HELMAND	403	1179	193%	Above Average
GHOR	18	74	311%		SAR-E PUL	17	48	182%	
BADGHIS	51	178	249%		GHAZNI	406	1106	172%	
FARYAB	31	93	200%		BAGHLAN	68	163	140%	
TAKHAR	19	57	200%		PAKTYA	143	340	138%	
HERAT	70	202	189%		BALKH	55	116	111%	
KUNDUZ	86	211	145%		FARYAB	93	186	100%	
JAWZJAN	16	37	131%		TAKHAR	57	111	95%	
SAMANGAN	4	9	125%		PAKTIKA	322	610	89%	
KUNAR	451	992	120%		URUZGAN	145	266	83%	
BAGHLAN	34	68	100%		KHOST	382	630	65%	
NIMROZ	51	101	98%		NANGARHAR	243	389	60%	
URUZGAN	82	145	77%		BADGHIS	178	270	52%	Average
PAKTIKA	183	322	76%		SAMANGAN	9	13	44%	
NURISTAN	47	80	70%	Average	PARWAN	45	63	40%	
DAYKUNDI	10	17	70%		KUNDUZ	211	294	39%	
BALKH	33	55	67%		FARAH	138	190	38%	
FARAH	89	138	55%		ZABUL	222	295	33%	
WARDAK	219	331	51%		KANDAHAR	724	956	32%	
BAMYAN	10	15	50%		JAWZJAN	37	47	27%	
KHOST	255	382	50%		DAYKUNDI	17	21	24%	
LAGHMAN	93	123	32%		KAPISA	81	100	23%	
KANDAHAR	560	724	29%		LOGAR	163	199	22%	
NANGARHAR	190	243	28%		KUNAR	992	1167	18%	
HELMAND	317	403	27%		WARDAK	331	380	15%	
ZABUL	189	222	17%	Below Av.	LAGHMAN	123	141	15%	Below Average
LOGAR	144	163	13%		PANJSHIR	2	2	0%	
KABUL	134	150	12%		HERAT	202	201	0%	
PARWAN	41	45	10%		NIMROZ	101	97	-4%	
GHAZNI	390	406	4%		BADAKHSHAN	35	31	-11%	
PANJSHIR	2	2	0%		GHOR	74	60	-19%	
BADAKHSHAN	35	35	0%		KABUL	150	110	-27%	
PAKTYA	173	143	-17%		NURISTAN	80	46	-43%	
KAPISA	98	81	-17%		BAMYAN	15	4	-73%	

ANSO 2010a, s. 12

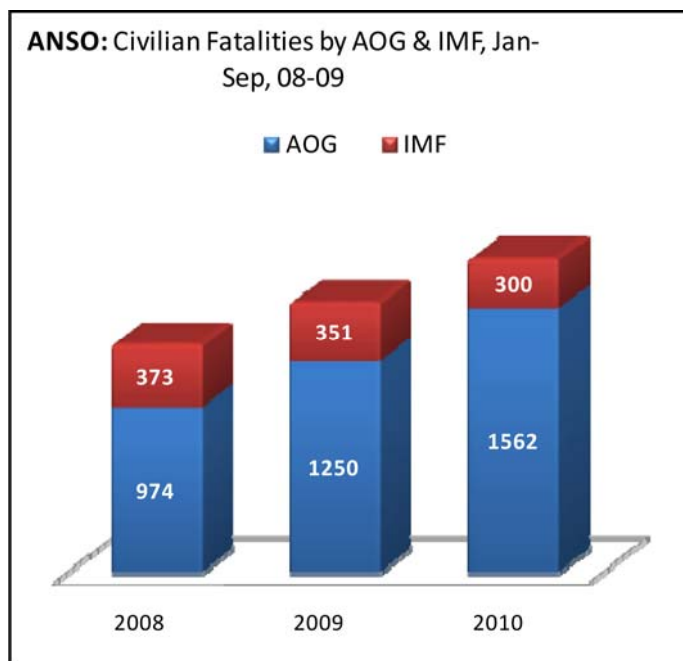
Incident Rate Mapping 2009-2010

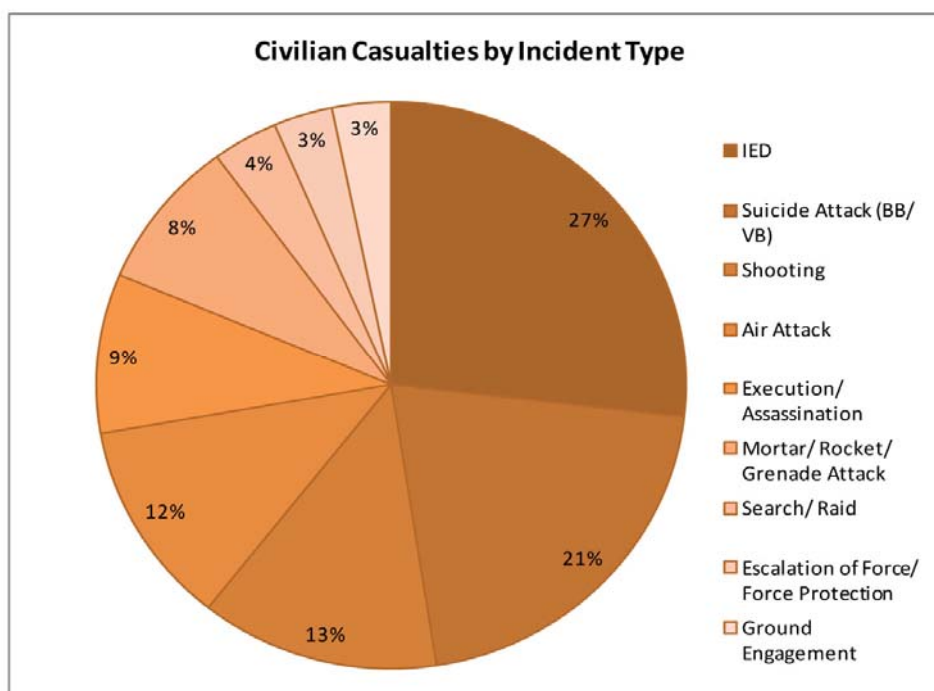
ANSO 2010a, s. 14

ANSO 2010a, s. 14

ANSO 2010, s. 15

“According to the UN Office of the High Commissioner of Human Rights, the most deadly type of incident for civilians is IED followed by Suicide Attack (BB/VB). 48% of the civilian deaths during first quarter 2010 are attributed to these two causes” (OCHA 2010, s. 6).

Synopsis	
Number of Civilian Deaths	583
Number of Injured Civilians	906
Number of Affected Districts	132

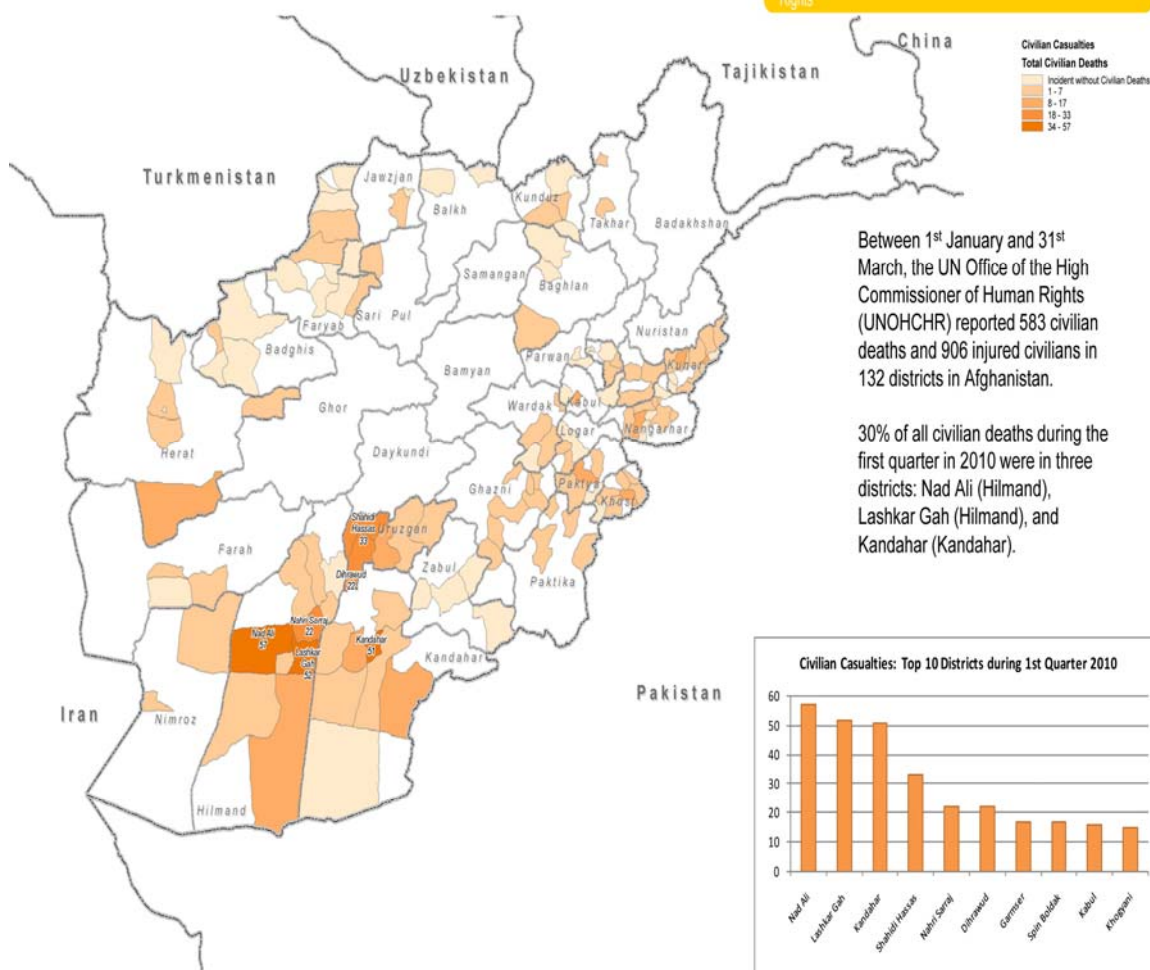
Civilian Casualties

January – March 2010

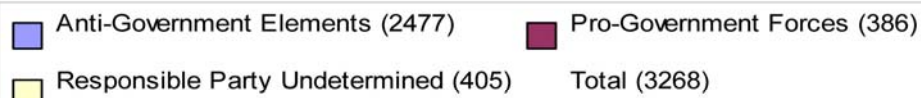
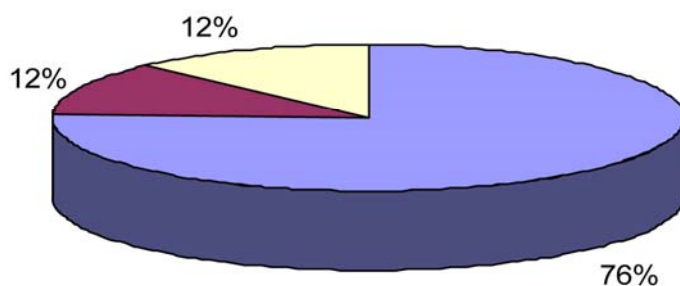
OCHA | UN | Afghanistan
Source: UN Office of the High Commissioner of Human Rights

OCHA

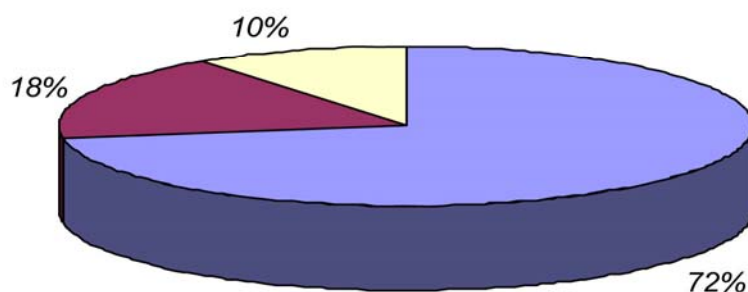

OCHA 2010, s. 5

Recorded number of civilian casualties (deaths and injuries) in the first six months of 2010 by parties to the conflict.

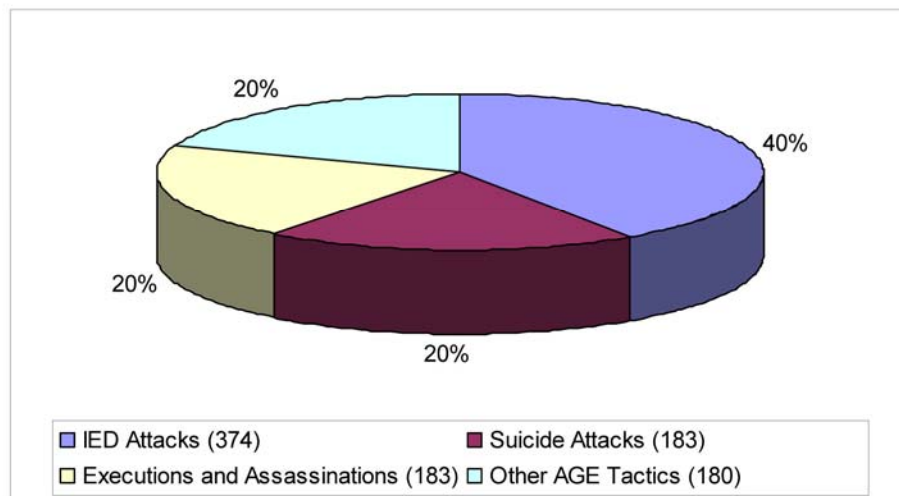

Recorded total civilian deaths in the first six months of 2010 by parties to the conflict

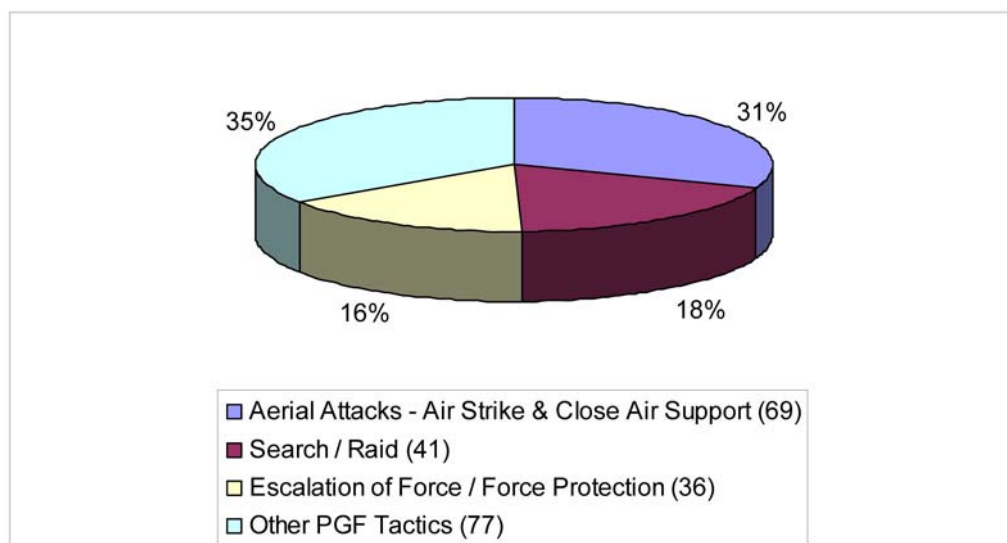
UNAMA 2010b, s. vii

Recorded AGE – attributed civilian deaths in the first six months of 2010 by incident type

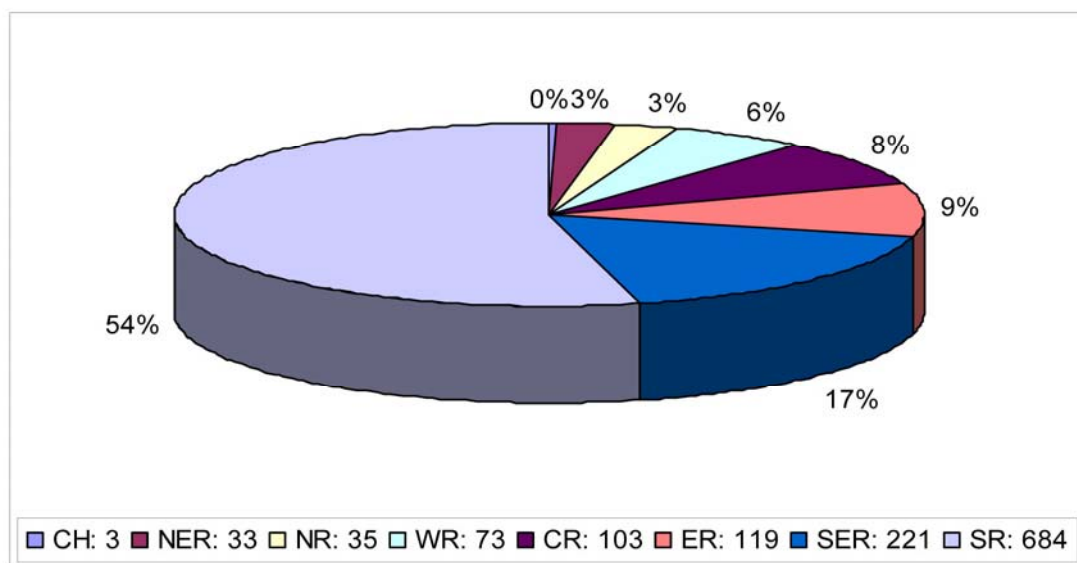
UNAMA 2010b, s. 1

Recorded PGF – attributed civilian deaths in the first six months of 2010 by incident type

UNAMA 2010b, s. 13

Recorded civilian deaths in the first six months of 2010 by region

UNAMA 2010b, s. 28

VEDLEGG 5: DREPTE SOLDATER

Tall over drepte soldater (koalisjonen og USA)

Badghis	24
Baghlan	11
Bamyan	4
Farah	41
Faryab	10
Ghazni	65
Ghowr	2
Helmand	637
Herat	39
Kabul	123
Kapisa	26
Lowgar	26
Nangarhar	26
Nimruz	3
Kandahar	325
Konduz	25
Takhar	2
Wardak	44
Zabol	92
Paktika	83
Balkh	13
Jowzjan	4
Konar	145
Laghman	14
Paktia	26
Khost	31
Nurestan	33
Oruzgan	62
Parvan	51
Panjshir	1

Tabellen er generert på basis av data fra iCasualties.org. (iCasualties.org. 2010)

VEDLEGG 6: INTERNT FORDREVNE

Omfang av internt fordrevne (forfølgelses- og konfliktrelatert)

IDP population by displacement region and category – 31 March 2010

Region/Office	Protracted Displacement Before 31 Dec. 2002				Displacement Post - 31 Dec. 2002				Total		
	Persecution and conflict-induced		Natural disaster-induced		Persecution and conflict-induced		Natural disaster-induced				
	Family	Individual	Family	Individual	Family	Individual	Family	Individual	Family	Individual	Ind. %
SO Mazar (North)	282	1,378	0	0	937	6,075	16	91	1,235	7,544	2%
SO Kandahar (South)	2,980	19,906	8,699	46,146	7,972	48,562	0	0	19,651	114,614	36%
FO Gardez (Southeast)	0	0	0	0	4,768	28,608	0	0	4,768	28,608	9%
SO Jalalabad (East)	6,800	40,800	0	0	5,663	36,826	0	0	12,463	77,626	24%
SO Hirat (West)	3,458	16,516	3,111	14,138	6,071	35,082	3,025	18,813	15,665	84,549	26%
SO Kabul (Central)	45	225	0	0	1,201	6,005	0	0	1,246	6,230	2%
FO Bamyan (Central Highland)	0	0	0	0	25	145	0	0	25	145	0%
Total	13565	78825	11810	60284	26,637	161,303	3,041	18,904	55,053	319,316	100%

IDMC 2010

VEDLEGG 7: DREPTE SIVILISTER

Omfang av drepte sivilister (konfliktrelaterte drap)

Område	Antall drepte	
Sentrale høyland	3 drepte	0 %
Nordøstlige	33	3 %
Nordlige	35	3 %
Vestlige	73	6 %
Sentrale provinser	103	8 %
Østlige	119	9 %
Sørøstlige	221	17 %
Sørlige	684	54 %

Tabellen er generert på basis av data fra UNAMA (UNAMA 2010b)